

3 vek

Ročník XXV. ▶ December 2020 ▶ www.jds.sk

„Cez dávne detstvá snehom zapadlé
blizučký vzdychu.
Sneží. A my sa ako v zrkadle
vidíme v tichu.“

Milan Rúfus

OBSAH

NA AKTUÁLNU TÉMU

NÁŠ ROZHOVOR

Z ČINNOSTI JDS

LITERÁRNA PRÍLOHA

KRÍŽOVKA

Naším čitateľom do pozornosti

Radi vítame aj uverejňujeme Vaše príspevky. Z technických dôvodov Vás žiadame o ich elektronickú formu. Prijímame ich na adrese: redakcia3vek@gmail.com, resp. jds@jds.sk
Ďakujeme.

► redakcia

VIANOCE - ale bez samoty

*Vážené členky
a členovia JDS, priatelia!*

Pomaly sa začíname lúčiť s rokom 2020. Ubehol veľmi, veľmi rýchlo a zažili sme v ňom naozaj veľa, hoci ináč ako po minulé roky. Epidémia nám znemožnila kolektívne sa stretávať, priamo medzi sebou komunikovať.

Chýbal nám spoločný smiech, spev, recitácia i tanec. Mnohí ste však využili dobré letné a jesenné počasie na športové a turistické aktivity v prírode.

Najhoršie na tomto roku bolo, že sme museli výrazne obmedziť naše osobné kontakty so svojimi najbližšími. Zložité to bolo a stále aj je v seniorských zariadeniach.

Chcem sa však poďakovať predsedom našich základných, okresných a krajských organizácií za to, že ich obetavým prístupom Jednota dôchodcov na Slovensku takto prežila aj prežíva toto ťažké obdobie. Mrzí ma, že značnú psychickú záťaž niektorí jednotlivci celkom nezvládli a preferovali vyvolávanie zbytočného napätia, nervozity a intrigovania. Chcem veriť, že toto všetko je už úspešne za nami.

Chcem Vám všetkým zaželať pokojné a požehnané Vianočné sviatky v kruhu najbližších a priateľov. A v prichádzajúcom roku 2021 veľa, veľa zdravia a osobnej spokojnosti.

Ing. Ján Lipiansky, predseda JDS

Vydáva: Ústredie Jednoty dôchodcov na Slovensku.

Redakčná rada: Ján Lipiansky – predseda. **Členovia:** Dobroslava Luknárová, Augustín Ukropec, Valéria Pokorná, Alojz Luknár.

Grafická úprava, redakčné a technické spracovanie: Bittner print s.r.o.

Tlač: Bittner print s.r.o. Bratislava **Rozširuje:** JDS poštou a vlastnou distribúciou. **Nepredajné.** EV 644/08 ISSN 1336-0833. **Periodicita vydávania:** 4x ročne. **Sídlo vydavateľa:** Výchonská 1, 831 06 Bratislava.

IČO vydavateľa: 00897019. Číslo 4/2020

Milí priatelia,

je tu advent, čo v preklade znamená príchod. Príchod najkrajších sviatkov roka, pokojných a tradičných, vianočných. Po roku, prežitom v neistote a strachu z neznámej choroby, plnom obmedzení a príkazov, sa nám Vianoce zdajú byť jednou z mála istôt, ktoré nám pandémie ešte zanechala.

Tento rok, ktorý rýchlo ubehol, nám pripomína, že sme čoraz menej pánmi svojho času, pánmi planéty a už vôbec nie pánmi prírody. Že je nad nami niečo, čo určuje poriadok života tu aj tam - zákony večnosti, priestoru, ktorý odčítame iba v noci, keď jasno svietia hviezdy.

Vianoce sú oslavou tohto duchovna. Svetla v duši, ktoré si žije svojím životom aj na celkom skromnom mieste izolovanom od materiálneho bohatstva. A my si chceme konečne z tohto neistého roka, plného neznáma, vydýchnuť a vychutnať pocit zblíženia, domova, rodinného tepla. Pretože Vianoce pre nás aj tento rok zostávajú tak troška ako sen. Dávny a magický detský sen, keď sa z prstíkov anjelov trúsil na strechy sneh, ihličie rozvoniavalo v izbe plnej zázrakov a svetu vládol mier a láska, vyžarujúca z Tichej noci. Aj jej príbeh je ako sen -

Najznámejšia vianočná koleda Tichá noc, svätá noc... prvýkrát zaznela na Vianoce v r. 1818 v kostole sv. Mikuláša v rakúskom Oberndorfe. Medzičasom ju preložili do 300 jazykov

Radujme sa, veselme sa!

a spieva sa na všetkých kontinentoch. Spája sa s ňou krásna príhoda. V kostole sv. Mikuláša v Oberndorfe, v blízkosti Salzburgu, prehrýzli myši mechy organu. Kaplán Joseph Mohr to zistil 23. decembra a na Štedrý deň mala byť sviatočná polnočná omša. Tá sa nedala odslúžiť bez hudby. Mohrovi napadlo, že situáciu by mohla zachrániť slávnostná pieseň, ktorá by sa dala zaspievať aj bez hudobného sprievodu. A tak zložil niekoľko vhodných štvorverší, ale pridať melódiu nedokázal. Našťastie si spomenul na svojho priateľa, učiteľa a organistu Franza Grubera. Ten k básni skomponoval vhodnú melódiu s dvoma sólovými hlasmi. Trádia hovorí, že Gruber, dojatý textom piesne a jeho posolstvom pokoja a lásky, skomponoval nesmrteľnú melódiu za necelú hodinu. Pieseň sa rýchlo rozšírila aj do ďalších miest a obcí v Rakúsku a tiež po iných krajinách. Možno mu jej tóny tak trochu zázračne našepkali tie myši v organe, keď sa nahánali po klávesoch? ...

Aj u nás sa s láskou Tichá noc, svätá noc... spieva dodnes. A spieva sa v nej aj to, že anjeli zleteli... Tých strážnych anjelov veru budeme teraz potrebovať viac ako inokedy. Mali by pomáhať najmä tým, ktorým osud nedožičil tešiť sa zo všetkých nádherných možností, aké ponúka život. Veď mnohým tento rok zobral prácu, živnosť, zdravie, aj blízkych.

Končí sa rok, kedy sme zostávali doma, či sme to chceli, alebo nie. Vrátili sme sa k starým fotografiám,

knihám a ak sme nechceli byť denne konfrontovaní negatívnymi číslami ľudských strát doma aj vo svete a chaosom informácií o vývine nášho „klzavého mediánu“, túlili sme sa v spomienkach na časy a cesty, kedy sme cítili zázrak slobody a zdravia.

A tak si iste všetci želáme, aby boli naše tohtoročné Vianoce tradičné - aby sme sa nebáli silno sa objasť a vybozkávať slobodne detské hlávky našich vnúčat. Ako málo by nám stačilo k pocitu šťastia? A ako nás už málo zaujímajú autička a bábiky z Číny, umelé stromčeky z Malajzie a mončiči z Hongkongu, ktoré sme roky pre ne pred Vianocami zháňali. Ako radi by sme tento rok všetko nahradili obláčkami s medom a koledami v kruhu rodiny.

Z celého srdca Vám všetkým prajem chvíle plné lásky a tichého šťastia. Zostaňte zdraví a plní energie! Doprajte si radosť v srdci a nedovoľte, aby sa do neho našťahoval strach a obavy o budúcnosť. Keď si budete na Štedrý večer zapalovať sviečky na stromčekoch, urobte to presne s takou radosťou, ako to robia deti na celom svete. Možno z tmy za oblokom k nám zostúpia tie dávne krásne veľké tajomstvá, na ktoré sme už pozabudli. Pripomenú nám svet, aký sme kedysi nosili vo svojich detských rozžiarených očiach.

Radujme sa, veselme sa! Narodil sa ten najväčší zázrak - Kristus Pán! **Želám Vám krásne, príjemné sviatky!**

► Alena Heribanová

Nech sa deje, čo sa deje, medovníky na Vianoce

„Nech sa deje, čo sa deje, medovníky na Vianoce musia byť. Každý rok sme ešte ako malé s maminkou piekli medovníky a pravdupovediac, nie vždy sa vydarili. Občas sa rozliali a tvary ostali neforemné až škaredé, ale to nám nevadilo. Tešili sme sa na to, ako ich budeme najprv ozdobovať a potom jesť. Prešlo pár rokov (až desaťročí) a dnes pečieme medovníkmi vo vlastných domácnostiach spolu s našimi deťmi. A história sa opakuje, deti sa rady zapájajú, miesia cesto, baví ich vykrajovať, ozdobovať a najmä jesť...“

Možno mnohí dáme za pravdu tejto výpovedi, ktorú sme ulovili zo stránok internetu, kde sa doslova hemží receptúrami na prípravu medovníkového cesta, ale aj na ich zdobenie a využitie. A možno si len práve teraz púšťate na prechádzku svoje vlastné spomienky, ako to bolo u vás doma alebo u starkej, keď sa pred Vianocami začali piecť práve medovníky. Alebo sa vám vybavila rozprávka „O perníkovej chalúpke“ či „O medovníkovom domčeku“, kde chudák

braček Janko skoro skončil v peci maškrtnej hrozitánskej ježibaby? Ale pošepkám vám spomienku aj na jeden z filmov slovenského filmo-

musia byť

vého mága Juraja Jakubiska z roku 1989 – „Sedím na konári a je mi dobre“, kde sa tiež pieklo z medovníkového cesta...

Možno sa oplatí potúlať sa po historických prameňoch a pohľadať „príbeh“ tejto našej dodnes obľúbenej vianočnej pochúťky. A nielen pochúťky, veď z medovníkového cesta sa dajú pripraviť aj krásne vianočné dekorácie – vrátane domčeka či Betlehema, postavíčiek anjelov, Mikuláša, Deda Mráza, čertov...

Podľa slov Emílie Mázorovej, etnologickej z Novohradského múzea s galériou v Lučenci (ako sme si prečítali na jednej internetovej stránke) sa medovníky piekli v kláštoroch či na panstvách a pripravovali si ich tiež vtedajší jednoduchí ľudia. **Medovníkárstvo sa však vyvinulo aj ako samostatné remeslo.**

Za jeho kolísku je podľa etnologickej považovaný nemecký Norimberg, kde vznikol aj prvý medovníkársky cech v Európe. Neskôr sa rozšírilo do ďalších krajín, spolu s ďalšími vianočnými zvyklosťami, pričom medovníkárov označovali latinským výrazom „dulcarius“. Zachovali sa záznamy, že medovníkárstvo na dnešnom území Slovenska existovalo už v 14. storočí, pričom hlavným centrom bol Prešporok. V ňom bol v roku 1619 založený prvý medovníkársky cech v celom Uhorsku, ďalšie významné medovníkárske dielne na Slovensku sú historicky doložené v Trnave, Banskej Štiavnici, Levoči a Bardejove. Keďže koreniny do medovníkového cesta boli veľmi drahé, považovali sa koláčiky z neho za veľký luxus a ľudia ich konzumovali najmä cez sviatky.

„**Perník = medovník** je sladké pečivo hnedej farby“ - čítame v rôznych kuchárskych príručkách - „ktorého pôvodná receptúra sa skladá z medu, múky a korenia.“ Neskôr sa jeho receptúra začala upravovať a dnes ho poznáme ako zmes pš-

ničnej a ražnej múky, mlieka, vajec, karamelizovaného cukru, medu, škorice a klinčeka. Počas jeho prípravy by sa po zmiešaní všetkých ingrediencií malo cesto nechať niekoľko týždňov odležať, aby mohlo vykysnúť. Zaujímavou vlastnosťou tohto cesta je, že surové ani upečené (tvrdia chemici – potravinári) ne stráca ani časom na akosti aj chuti, dokonca sa jeho vlastnosti zlepšujú.

V receptoch, ktoré si veľmi chránim po mojej maminke aj starej mame, mám aj taký, kde sa miesto medu pridáva do perníkového cesta karamel. Aj si spomínam, že maminka také cesto robievala, keď bol med ťažšie dostupný. Ale predsa len – med je med a jeho chuť, vôňa – celý ako je, je kráľom našich Vianoc.

Med na prvom mieste

Podľa klasických receptúr je med najdôležitejšou surovinou pri príprave medovníkového cesta. Medovníkari ho vraj kupovali len od overených kupcov, lebo práve od medu závisela kvalita ich práce aj upečených produktov. Artikelky, teda pravidlá medovníkárskych cechov, ho veľmi prísne zakazovali kupovať od priekupníkov. Druhou základnou zložkou bola ražná múka. „Nemám však vedomosť, že by sa niekde v archívoch zachovali kompletne pôvodné receptúry tohto cesta. Medovníkari si ich totiž prísne chránili. Bolo to veľké tajom-

Veselá vianočná pesnička pre starkých a vnúčatá - spieva sa na nápev piesne „Prší, prší...“

*Sneží, sneží, sneh sa sype,
nezatváraj, mráz nás štípe!
Ústa máme od medu,
chceme spievať koledu.*

*Sivé očka, čo plačete,
vari väčší koláč chcete?
Dáme vám aj iného,
medovníčka sladkého.*

**Z Vianočnej knižky 1990,
Š. Moravčík**

stvo, ktoré sa dedilo z generácie na generáciu,“ čítame v spomínanom texte od etnologickej p. Mázorová: „Cudzí človek sa podľa jej slov mohol k týmto informáciám dostať jedine vďaka sobášu. Keď sa vydávala dcéra medovníkára, zvykla do vena dostať aj priamo hotové cesto.

Medovníkové cesto sa vyrábalo vo veľkom a do zásoby. Uvarený med zahorúca vyliali do veľkého dreveného koryta, pridali ražnú múku a drevenou lopatou túto zmes vymiešali na riedke tekuté cesto. Nechali ho vychladnúť, až kým úplne nestuhlo a následne ho ukladali do drevených dební, ktoré skladovali na tmavom mieste. Takéto cesto stálo niekoľko mesiacov, ba dokonca aj rokov, a jeho kvalita sa tým zvyšovala. Špecifická chuť medovníkov od rôznych medovníkárov závisela od pridávaných prísad a korenín i dĺžky ich pečenia.“

Možno sa oplatí podotknúť, že medovníky, predovšetkým v tvare srdca, patrili k tradičným darčekom, prinesených z výročných jarmokov. Popri stužkách, korálkach a šatkách patrili k prejavom mládeneckej náklonnosti ku konkrétnej vyvolenej dievčine. Ale aj otcovia prinášali z jarmokov malým synkom medovníkových koníkov a dcérkam vyzdobené srdiečka, možno v strede aj s malým zrkadielkom... Pravda by sa dalo ešte pokračovať?!

Ostaňme však pri samotnom mede

Kam siahajú najstaršie korene Puďského vedomia o ňom? V historických publikáciách sa dá nájsť informácia, že prítomnosť včiel a používanie medu na našom území zapísal vo svojich zápisoch už grécky historik Hérodotos (5. stor. p.n.l.). A čo oveľa staršia „včielka zaliata v živici baltských sosien pred tristo miliónmi rokov“, ktorá je známa medzi skvostami nálezov z povestnej Jantárovej cesty?! Vo svojich Byzantských dejinách zapísal Priskos, člen byzantskej delegácie k Attilovi z r. 448 n. l., že ho starí Slovania počastovali medovinou a bol prvým z mnohých kronikárov,

ktorý zapísal vo svojich zápiskoch prvé slovanské slovo – med. Teda naši predkovia včelárili – v čase Veľkomoravskej ríše určite. Vyberali med divých lesných včiel, ale vždy nechali včeličkám aj ich bohyni Medulíne kus plástu s medom. Poznali však nielen med, ale aj vosk.

Vo včelárskom skanzene v Kráľovej pri Senci možno v jednom dokumente čítať takéto staré svedectvo: „Územie Slovanov je rovinaté a lesnaté a oni ho obývajú; nemajú ani vinohrady, ani nezavlažujú polia. Majú akési drevené nádoby na stojanoch, v ktorých sú vyvrtané otvory pre včely a ich med; a tieto drevené nádoby nazývajú „ulišdz“. Z jednej takejto nádoby sa vyberie med, vážiaci desať ibrikov...“

Súčasnosť medu? Viacej sa v dnešnej dobe spomínajú jej výrobkyne – včielky a ich každoročný vklad do živej prírody na našej Zemi aj nebezpečenstvá ohrozovania ich života. Ale to by bola celá ďalšia široká téma na zamyslenie. A nielen na zamyslenie!

My sme však boli pri Vianociach a medovníkoch

Tak sa k nim opäť vrátme! A pridajme pripomienku z našich aktivít v JDS. Veď v koľkých ZO JDS sa zvykli v čase pred Vianocami spoločne piecť a zdobiť medovníčky, aby potom poputovali do detských domovov či domovov sociálnych služieb? A koľko zaujímavých výtvorov z medovníkového cesta sme zvykli obdivovať na našich výstavách „Zlatých rúk“! Ktovie, kde všade sa aj v tento zvláštny rok 2020 čoskoro rozvoňajú všetky povestné koreniny a hlavne samotný med, aby čas Vianoc ostal takým, ako ho máme v srdci, v hlave, hlboko vo svojej pamäti.

Hovorí sa v našej domácej frazeológii, že „vôňa chleba je vôňou domova“ a možno platí aj tvrdenie, že „vôňa a chuť Vianoc, vôňa detstva je vôňou, chuťou, tradíciou medovníčkov“.

► **Podľa dostupných knižných aj internetových zdrojov zostavila Mgr. D. Luknárová**

Ako sa starajú o seniorov časti Ružinov

MČ Ružinov – rozlohou 39,6 km² a počtom obyvateľov presahujúcim 85 tisíc – patrí nielen k najväčším mestským častiam nášho hlavného mesta, ale fakticky aj k väčším mestám na Slovensku. Viaže sa k nemu nielen zaujímavá história, veď stopy po ľudských obydliach a ich obyvateľoch na území tejto MČ siahajú až do pol. 4. tisícročia p. n. l., ale aj rovnako zaujímavá industriálna prítomnosť – rafinéria APOLLO – terajší Slovnaft i staršie továrne KABLO, Dynamit Nobel, Cvernovka, DANUBIUS. Práve ony vyvolali potrebu výstavby celých robotníckych kolónií a sídlisk známych hlavne pod názvami Trnávka a Nivy. Celá MČ Ružinov pozostáva z 9 veľkých sídlisk.

Hoci názov mestskej časti nie je starodávny – vznikol len na začiatku 20. stor. a pochádza z názvu Rosenheim (Ružový ostrov), erb je oveľa starší. Pôvodne patrila obci Prievoz a svedčí o jednom z dávnych brodov cez malý Dunaj. Obyvatelia tejto starobylej obce sa zaoberali pastierstvom, poľnohospodárstvom, ťažbou dreva a stavali hrádze proti vodám široko rozvetveného Dunaja.

Dnešní Ružinovčania sú už typickí mestskí obyvatelia profesijnými aj záujmovými aktivitami i svojim životným štýlom. Pravda, možno podotknúť, že majú napr. oproti MČ Staré Mesto oveľa viac zelene nielen v jeho vilkovej zástavbe, ale aj vo vnútri sídlisk.

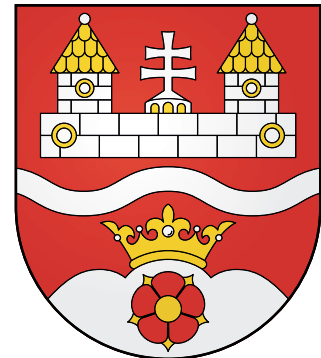
Viac ako 856 tisíc obyvateľov – koľko je medzi nimi seniorov? A ako sa im žije? Ako sa o nich stará miestna samospráva? Čo – to vieme od členov predsedníctva OO JDS BA II, lebo nám dávnejšie poslali článok o podpísaní Memoranda o partnerstve a spolupráci OO JDS a Miestneho úradu BA II – Ružinov. Ale my sme si zašli priamo za jeho starostom Ing. Martinom Chrenom a zástupcom starostu Ing. Michalom Gašajom, PhD a boli sme radi, že nám umožnili nasledovný rozhovor:

► **Ružinov by sme na základe rozlohy i počtu obyvateľov mohli zaradiť medzi najväčšie mestá republiky. Iste sa to prejavuje aj v početnosti seniorskej obce, o ktorú sa prichodí MÚ starať. Ako to zvládnete v tomto drsnom období pandémie?**

Starosta: V Ružinove žije viac ako 21-tisíc seniorov. Len pre porovnanie, väčšina obcí na Slovensku nemá ani len toľko obyvateľov. Ak mám byť úprimný, v marci, keď to celé začalo, bolo najťažšie pomôcť tým, ktorí naozaj nikoho nemajú a nevládzu sa o seba postarať sami. Najmä prvá vlna pandémie v mnohom ukázala, akí sme my, ľudia. Veľmi veľa ľudí pomáhalo, zaujímal sa o svojich susedov, nielen o svo-

ju rodinu. Ale videli sme aj množstvo smutných prípadov, keď sa deti nechceli postarať o svojich rodičov, alebo seniori nechceli „otravovať“ deti či vnúčatá kvôli nákupu alebo liekom. O to viac si vážim všetkých, ktorí pomáhali svojim blízkym, aby sme sa my mohli venovať takým, čo túto možnosť nemali. Nebolo to ľahké, ale zvládli sme to.

Zástupca starostu: Ružinov mal na rok 2020 ako aj po iné roky nachystaných pre seniorskú obec množstvo športových, kultúrnych aj spoločenských podujatí. Ešte pred týmto nešťastným obdobím sa začala sľubne rozvíjať spolupráca so združeniami seniorov v rámci Ružinova, ale aj mimo neho. Podarilo sa nám podpísať memorandum s najväčšou organizáciou, zastupu-

júcou seniorov na Slovensku s JDS. Šlo nám o to, aby sa seniori Ružinova prostredníctvom svojich zástupcov aktívne podieľali poznatkami, radami i požiadavkami na tvorbu a smerovaní starostlivosti miestneho úradu o nich. Za týmto účelom bola založená Ružinovská rada seniorov, ktorá sa skladá zo zástupcov seniorských organizácií a tiež komunit, blízkych k ružinovským seniorom. Toto všetko sme, bohužiaľ, kvôli prísnyim karanténym opatreniam museli utlmiť a preorientovať sa na inú, aktuálnu formu pomoci seniorom v ťažkých časoch, ktoré nastali. Na jar, keď boli opatrenia najtvrdšie, poskytovali sme „balíčky prvej pomoci“ (potraviny, hygienické pomôcky, vitamíny). Poskytovali sme aj poskytujeme poradenstvo, a hlavne sa snažíme udržiavať komunikáciu medzi úradom a zástupcami seniorov, aby sme v prípade individuálnej potreby mohli pomôcť.

v bratislavskej mestskej

► Keď sa konalo druhé kolo celo-
plošného testovania na COVID 19
a Bratislava bola mimo jeho po-
vinnej zóny, v Ružinov a Petržal-
ke sa predsa len testovalo. V čom
vidíte hlavný význam tej akcie?
A ako hodnotíte jej výsledok?

Starosta: Mohli sme sa pozeráť
na obrovské zástupy ľudí na testo-
vacích miestach v Mlynskej doline
a neurobiť nič, lebo nemusíme.
A mohli sme si povedať, že kto má
možnosť pomôcť, nech to urobí!
Niekoľko ľudí od nás z úradu mu-
selo prísť v nedeľu do práce a určite
si ten deň vedeli predstaviť aj prí-
jemnejšie. Ale na druhej strane bolo
viac ako tisíc ľudí, ktorí pokojne
odišli s certifikátom v ruke a mohli
ďalej normálne fungovať. To bolo
pre nás prijateľné skóre.

Zástupca starostu: Druhé kolo
testovania bolo určené predovšet-
kým občanom, ktorí potrebova-

li cestovať po republike a hrozilo
im, že kvôli práci či rodine pôjdu
do okresov v takzvanej „červenej
zóne“, preto bolo záujemcov o tes-
tovanie pomerne dosť. Situácia sa
dala zvládnuť o niečo jednoduch-
šie, keďže problémy, ktoré vznikali
pri testovaní v prvom kole, sa nám
darilo postupne odstrániť. Tímy
zdravotníkov, administratívcov aj
bezpečnostných zložiek sa už zo-
hrali a to napomohlo rýchlosti tes-
tovania. Napriek početnému radu sa
nečakalo extrémne dlho. Nepriná-
leží mi komentovať výsledok tes-
tovania z medicínskeho hľadiska, ale
z pohľadu, čo Ružinov mohol v da-
nej situácii pre svojich občanov uro-
biť z hľadiska kompetencií aj z hľa-
diska financií, dovoľm si tvrdiť, že
skutočne aj urobil.

► A čo reakcia občanov? Špeci-
ficky seniorov – s akou odozvou
ste sa stretali?

Starosta: Bolo to také isté ako
v akejkolvek inej vekovej kategórii.
(smiech) Seniori sú presne takí istí
ako ktokoľvek iný, len majú viac ži-
votných skúseností. Prekvapilo nás
však, koľkí sa prišli dať otestovať
aj keď nemuseli. S mnohými som
sa rozprával a nie, nebolo to kvôli
nákupom, ako tvrdia niektorí ľudia
na sociálnych sieťach. Jednoducho
to považovali za svoju povinnosť
a chceli si byť istí, že sú v poriadku.

Zástupca starostu: Ja som bol po-
verený pánom starostom, aby som sa
postaral o jedno z testovacích miest.
Bol som hlavne v prvom kole tak po-
vediac „na javisku“ medzi ľuďmi celé
dva dni. Musím povedať, že aj napriek
nekonečnému čakaniu v radoch,
hlavne v prvú sobotu, bola nálada ob-
čanov pokojná. Panovalo medzi nimi
pochopenie, dokonca s úsmevom.
Celá akcia prebehla bez incidentu.
Cítili sme pochopenie ľudí, že my nie
sme tí, čo to vymysleli, ale tí, ktorí sa

snažia zabezpečiť priebeh testovania čo najpriateľnejšie. Samozrejme, že prišli aj seniori, hlavne v sprievode svojej rodiny. Pre ľudí nad 65 rokov testovanie nebolo povinné, no mnohí sú aj v dôchodkovom veku aktívni a nechceli sa obmedzovať v pohybe. Rozprával som sa napr. s jednou 90-ročnou paňou, ktorá sa prišla otestovať. Ona celé nariadenie vlády vníma skoro ako povolávací rozkaz, keďže prežila druhú svetovú vojnu. Bolo to milý rozhovor.

► **Ak dovoľíte, chceli by sme sa na chvíľu vrátiť do predošlých čias, ešte pred pandemiou. Ako si spomínate na podujatia, ktoré organizoval MÚ pre seniorov napr. pred rokom?**

Starosta: Ružinov zvykol organizovať pre seniorov obrovské množstvo akcií rôzneho typu od workshopov, cez prednášky, športové akcie, akcie pre jubilantov, výlety až po koncerty a divadelné predstavenia. So zástupcami seniorov sa stretávame aj na tzv. Rade seniorov, pretože by od nás bolo veľmi naivné myslieť si, že vieme sami posúdiť, čo potrebujú a ako sa cítia. Ak chceme, aby sa tu ľudom žilo dobre, musíme ich poznať a počúvať ich. Iste, nie každý senior chce a potrebuje to isté, každý z nás má inú predstavu o svojom živote, ale debata je veľmi dôležitým začiatkom každého zmysluplného projektu.

Zástupca starostu: Pre mňa to bolo niekoľko desiatok akcií, ktoré mali buď spoločenský kultúrny alebo športový charakter. Spoznával

som našich dôchodcov, fungovanie denných centier aj fungovanie domov dôchodcov, ktoré máme v Ružinove dva. Jeden z nich je najväčší na Slovensku. Organizovali sme pre našich seniorov viacero výletov, jeden z najkrajších bol výlet loďou, ktorý sme uskutočnili spoločne s krajskou aj okresnou organizáciou JDS. Veľmi vydarené boli aj ružinovské ŠH seniorov, či tradičné fašiangy, Vianoce a pod. Ale organizovali sme aj pracovné porady zástupcov seniorskej obce a na nich sa rozoberali mnohé podnety, zlepšenia aj rady zo strany ich zástupcov smerom k obci. Išlo predovšetkým o možnosti zapojiť občanov starších ročníkov späť do života, ale aj udržiavať komunikáciu medzi osamelo žijúcimi seniormi. Bohužiaľ, mnoho plánovaných pracovných krokov sme museli kvôli epidemiologickým opatreniam zatiaľ odložiť na príhodnejší čas.

► **Popri veľkých podujatiach je však dôležitá tak povediac každodenná starostlivosť miestnej samosprávy o svojich občanov, teda aj seniorov. Dávali vám samotní dôchodcovia podnety k nej? Ako sa vám s nimi spolupracovalo?**

Starosta: Až do leta u nás fungovala tzv. „senior linka“, ktorá bola v čase korony zriadená presne na tento účel. Zároveň sme si dali vypracovať dva veľmi podrobné prieskumy, ktoré mapovali potreby seniorov. Ale, samozrejme, ktokoľvek sa môže na náš úrad kedykoľvek obrátiť a aj sa to deje.

Zástupca starostu: Krízový stav, ktorý pretrváva, nám značne zväzuje ruky. Predtým sa dali pre občanov organizovať mnohé pekné podujatia, napr.: víťanie novorodencov do života, otvorenie nového školského roka pre prváčikov a v prípade seniorov to boli spoločné oslavy životných jubileí našich najstarších. Aktivity denných centier išli v plnom prúde. Toto všetko má dnes dočasnú stopku. Ale pravidelne komunikujeme so zariadeniami dôchodcov a pomáhame im zvládať zdravotnú situáciu. Čo sa týka samotnej spolupráce, mám jednu úžasnú skúsenosť. Existuje u nás občianske združenie Ve zdum, to združuje bývalých pracovníkov záchranných a bezpečnostných zložiek z celého Ružinova. Ich členovia sú tiež členmi Asociácie policajtov vo výslužbe. Oslovil som ich v súvislosti s pomocou pre mestskú časť pri zabezpečovaní testovania. Prišli a pomohli - tí ľudia síce sú v dôchodkovom veku, no rozhodne ešte nepatria do „starého železa“.

► **A čo v súčasnosti, keď je značne obmedzený akýkoľvek spoločenský život a hlavne nám, seniorom, sa odporúča vyhýbať sa nielen sociálnym ale aj rodinným kontaktom?**

Starosta: Je to náročné obdobie a množstvo správ, ktoré sa na človeka denno-denne valí, rozhodne na optimizme nepridáva nikomu z nás. Verím, že sa situácia čo najskôr zlepší a budeme sa môcť vrátiť k životu, na aký sme boli zvyknutí. V takýchto situáciách je však nenahraditeľná komunita, teda ľudia, ktorí sú nám blízki a s ktorými sa dá udržiavať hoci aj nepriamy spoločenský kontakt. Aby sme vždy vedeli, že na nás druhým záleží – rodine, priateľom, susedom, nielen nejakému úradu.

► **Vraví sa, že dobré slovo môže mať liečebný či preventívno-terapeutický účinok. Od seniorov vieme, že máte viacero pravidelných mediálnych prostriedkov, ktorými sa prihovárate občanom. Aké sú v tomto smere Vaše vlastné poznatky a výstupy?**

Starosta: Nikdy by som nechcel, aby sa mi ľudia v hlave zliali len do nejakej excelovskej tabuľky a rozpočtových položiek. Naši seniori pozerajú TV Ružinov, čítajú Ružinovské Echo a dokonca veľmi veľa z nich je aj na facebooku. Sú to veľmi dôležité komunikačné kanály, kde môžeme ľuďom vysvetľovať, čo robíme a prečo práve tak. Aby aj oni vedeli, že sú stále súčasťou fungovania mestskej časti.

Zástupca starostu: Do mojich pracovných kompetencií patrí okrem iného sociálny úsek, a tým aj starostlivosť o seniorov. Čo sa týka komunikácie s nimi, na predstaviteľov komunit denných centier aj zástupcov občianskych združení mám priamy telefonický kontakt, tak ako oni na mňa. V tomto duchu najviac uprednostňujem priamu formu komunikácie, lebo sa dá zareagovať okamžite. Samozrejme, mnohí sa na nás obracajú cez sociálne siete či oficiálnu stránku mestskej časti. Alebo prostredníctvom odboru sociálnych vecí. Na každý jeden podnet sa snažíme odpovedať tak, aby sme nezažiadali ani na jedného občana.

► **Každá práca – ako spoločenský produkt – vyžaduje aj vytvára podmienky na spoluprácu. Ako sa Vám darí spolupráca s DC, ktoré patria pod správu MÚ a ako so základnými aj okresnou organizáciou JDS vo Vašej MČ?**

Starosta: Veľmi dobre. Ak mám byť úprimný, veľmi rád sa stretá-

vam s ľuďmi, ktorí v sebe majú energiu a chcú niečo robiť aj pre iných.

Zástupca starostu: V Ružinove máme spolu 5 denných centier pre seniorov. Tvoria neoddeliteľnú súčasť starostlivosti MČ o túto vekovú skupinu občanov. Pred približne rokom a pol, keď som bol do funkcie menovaný pánom starostom, bol som v tejto oblasti úplným nováčikom. Postupne som sa oboznámil s ich fungovaním aj s ich zástupkyňami. Prvou výzvou pre mňa bolo urovanenie vzťahov medzi členmi DC a členmi OO JDS, ktorý pretrvával z minulého obdobia. Podarilo sa nám spoločne – vďaka pracovnej debatake tak povediac, „zakopať vojnovú sekeru“ a otvoriť cestu k prospešnej spolupráci. Nastavil sa napr. režim pravidelnej donášky info-časopisu MČ do centier, zástupkyne DC sa stali členkami Rady seniorov. Zlepšil sa tok informácií k členom DC aj k členom ZO JDS o dianí v MČ Ružinov.

Spolu s pánom starostom sme sa rozhodli aj pre dve inovácie - rozšírenie počtu DC a úpravu ich organizačnej štruktúry. Bol tiež určený zamestnanec MÚ, priamo zodpovedný za prepojenie DC s mestskou časťou, aby sa tak ešte zvýšila jej starostlivosť o seniorov.

► **Ak by ste sa mali podeliť o niektorú dobrú skúsenosť z Vašej práce smerom k seniorom, ktorú by ste uviedli ako prvú?**

Starosta: Vážim si ich skúsenosti. Mám rád chvíle, kedy máme viac času rozprávať sa a vidím, akí sú starostliví. Aj ako si vedia zo seba, jeden z druhého, ale aj zo mňa utá-hovať. (smiech)

Zástupca starostu: Uvediem tri momenty. Prvým je, že máme naozaj veľa starších občanov, ktorí sa nám hlásia a chcú byť aktívne pomáhať pri dianí v mestskej časti. Nie sú to takí hundroši, ktorých by ste v meste čakali. (smiech) Druhým je, že ľudia naozaj oceňujú, keď pre nich niečo spravíte. Pochvala nie je bežnou reakciou, preto si ju úprimne vážime. No a tretím je múdrosť seniorov. Často ju využívame v našej práci a riadime sa ich radami pri riešení niektorých problémov, lebo sú to rady, získané dlhoročnou životnou skúsenosťou.

► **Blíži sa čas Vianoc aj príchod nového roka, teda čas ústretových prianí. Sme si Vás, vážení páni, spýtať na Vaše osobné priania k nim?**

Starosta: Prajem vám, aby ste sa vždy mali na čo tešiť. Aby vám slúžilo zdravie. Aby ste vždy mali okolo seba ľudí, ktorí vás majú radi. A aby ste to zažívali každý deň, nielen na Vianoce. Verím, že nový rok bude lepší ako tento odchádzajúci a čoskoro sa stretne osobne na niektorej z našich akcií.

Zástupca starostu: Trošku si cez sviatky v pokoji oddýchnuť a načerpať nové sily na to, čo nás čaká v nasledujúcich mesiacoch nového roka. Pri tejto príležitosti mi dovoľte vašim čitateľom zaželať pokojné sviatky v kruhu najbližších. Nech ich všetci prežijú vo vianočnej nálade a s úsmevom na tvári. A pozor na kosti 😊!

► **Ďakujeme v mene našich čitateľov za Vaše úprimné slová. Radi Vám prajeme popri dobrom zdraví aj veľa pracovnej pohody a ústretovosti pri plnení náročných úloh, ktoré sú na miestne samosprávy kladené vždy z dvoch strán – od štátnych orgánov aj od samotných obyvateľov. Je to služba tak povediac – v prvej línii.**

Milé čitateľky, čitatelia!

možno si sadáte k čítaniu nášho časopisu v období vianočných sviatkov a či až po nich? Spretáhal sa retiazka obľúbených predvianočných podujatí v našich organizáciách a kluboch, možno nie je celkom samozrejماً ani cesta nášho časopisu k Vám. Ale nech už je akokoľvek, radi ho k Vám posielame. Radi pripomíname aspoň tie podujatia v JDS, ktoré sa podarilo uskutočniť a dali ste nám o nich vedieť.

Je to ako prestrieť sviatočný obrus na stôl a pripraviť sa na stretnutie s blízkymi ľuďmi. Pripraviť pre nich aj pohostenie, aj útulné prostredie a tešiť sa na spoločnú príjemnú chvíľu. Lebo človek potrebuje priateľov, potrebuje si dopriať pekné chvíle, potrebuje sa na niečo tešiť. V čase Vianoc o to viac.

Nuž, pekné chvíle, priatelia! Nech vo Vašom najbližšom prostredí panuje pohoda a nech nás po privítaní Nového roka 2021 čím skôr prekvapia dni väčšej ústretovosti a pochopenia.

Príjemné čítanie, priatelia!

► Mgr. Dobroslava Luknárová

Dôchodcovia zo Sološnice v akcii v roku 2020

Hodnotenie roka 2020 je pre nás veľmi zložitý. Začali sme ho s veľkým elánom a vydarenými akciami: Obecná zabíjačka, Okresná súťažná hra JOKER, Pochovávanie basy, Senior bál v Malackách a v Bratislave aj návšteva muzikálu Turandot na Novej scéne v Bratislave. To bola posledná naša akcia a od marca čakáme a dúfame, že sa situácia s „koronou“ zlepši. Ale darmo, veď budú už čo nevidieť Vianoce a nevidíme žiadne svetlo na konci tunela!

Keď sa situácia počas roka trochu upokojila, tak sme aspoň k jednotlivým akciám (Hody, 4 sudy a ď. podľa požiadaviek...) robili domáce cestoviny. Na ich výrobe sa zúčastňovali naše členky pod vedením Emílie Čermákovskej, ktorá vždy v predstihu pripravila cesto a potom už robota išla jedna radosť. Zúčastňovali sa na nej: Marta Petrášová, Magda Marečková, Anna Blechová, Otília Vaňková, Terézia Dulanská, Marie Dinušová, Anastázia Šteffeková, Anna Závadská, Mária Nikodémová, Jozefína Danielová, Anna Pátková, Jaroslava Fupšová, Angela Simeónová, Oľga Vajsábelová, Margita Kopáčová, Lýdia Vláčilíková, Marta Dinušová, Mária Lučanská, Mária Kvaššayová.

Príležitostne podľa počasia sme využívali voľný čas na prechádzky do prírody pešo aj na bicykloch a takou srdcovou záležitosťou pre nás seniorov je Dolina pri kríži, kde si veľa turistov oddýchne po túre v horách. Vypracovali sme projekt na upevnenie stola a sedenie v Doline pri kríži. Celý projekt sa realizoval pod vedením Alfonza Závadského. Rozhodli sme sa, že rozšírime sedenie o ďalšie lavičky a stôl upevníme o podlahu. Avšak pri realizácii projektu sme zistili, že je potrebné vymeniť aj podlahu. Bolo to trochu komplikovanejšie, ale Alfonz Závadský si so všetkým poradil. Na kopanie jám pre osadenie lavičiek bola potrebná aj

chlupská robota, kde mu pomohli Alexander Šteffek, Ján Sojka, Jozef Čermák, Jaroslav Kopáč, Pavel Dinuš, Milan Vláčilík, Ján Vajsábel, Miroslav Nikodém, Ján Danihel.

Cez leto sme sa chceli naštartovať výletmi po Slovensku, pobytom v Trenčianskych Tepliciach, návštevou kúpalísk, športovými hrami alebo obľúbenými tancovačkami, ale všetko sme vzhľadom na zlú situáciu s COVID 19 zrušili.

V septembri divadelníci zorganizovali akciu „4 sudy“, na ktorej sme sa prezentovali našim stánkom. Ponúkali sme fazuľovú polievku so slížami, makové a orechové slíže, cesnakový osúch a slivkové i jablkové koláče. Materiál na akciu zabezpečila Emília Čermáková a prípravu polievky a koláčov mala na starosti Mária Lučanská s kolektívom. V stánku s úsmevom ponúkali naše produkty Oľga Vajsábelová, Marta Dinušová, Margita Kopáčová, Anastázia Šteffeková.

V septembri sme sa stihli „rozlučiť s letom“ a pri tej príležitosti sme sa stretli v Starom lome. Zorganizovali sme aj členskú schôdzu. Kto prišiel tak neľutoval, lebo sme si pochutili na výbornom guláši. Navaril ho Alfonz Závadský s kolektívom a koláče napiekla Mária Lučanská s kolektívom. Po dobrom pohostení sme si aj zaspievali pri harmonike, na ktorej nám zahral Peter Terál. Veru, bolo veselo, náš spev sa niesol celou Dolinou. Táto akcia bola v tomto roku pre nás, seniorov asi posledná. Pevne veríme, že sa situácia časom zlepši a budeme môcť pokračovať v našej činnosti tak, ako sme boli zvyknutí.

Všetkým čitateľom želáme, my – dôchodcovia zo Sološnice - pokojné prežitie vianočných sviatkov a v novom roku 2021 pevné zdravie. Dúfam, že budúci rok 2021 budeme môcť hodnotiť s väčšou radosťou,

► Ing. Mária Kvaššayová
predsedníčka ZO JDS Sološnica

História ZO JDS Hriňová

„Kmeťovský vek tají múdrosť života, strieborný vlas skrýva dávne starosti. Útrapy do tváre vpísal čas a mozoľnaté ruky prežili už veľa bolesti. Len srdce je čisté, mladé a dobré, štedro rozdáva lásku a nerado o priazeň žobre“ - týmito krásnymi veršami bola 12. 02. 2004 otvorená výročná členská schôdza ZO JDS Hriňová, konaná pri príležitosti 20. výr. založenia Klubu dôchodcov v Hriňovej a neoficiálneho 13. výr. premenovania na Jednotu dôchodcov na Slovensku podľa vedenej „Kroniky“. Oficiálne vznikla ZO JDS Hriňová – podľa „Zakladajúcej listiny“ 8. marca 2001. Teda nazrieme do našej histórie:

15. februára 1984 bol na podnet zástupcov MNV a niekoľkých aktívnych dôchodcov založený Klub dôchodcov v Hriňovej. Na prvej členskej schôdzi 22. 02. 1984 sa zúčastnilo 57 dôchodcov a bol zvolený 5-členný výbor. Zo zakladajúcich členov je ešte medzi nami p. Imrich Vreštiak. Klub bol založený, ale bez klubovej miestnosti, preto aj jeho činnosť bola viac zameraná prakticky: napr. na zber odpadových surovín – 16285 kg, liečivých rastlín – 257 kg, na verejnoprospešnú prácu v akcii „Z“ - 795 odpracovaných hodín na výstavbe kultúrneho domu, ale i na spoznávanie krás našej vlasti, napr. Dukla, Vysoké Tatry, Bradlo, Rajecká Lesná, Gabčíkovo,

Čičmany a ďalšie. Zúčastňovali sme sa a stále sa zúčastňujeme kultúrno – spoločenských podujatí organizovaných MsKS a MsÚ v našom meste.

Jedna z najvýznamnejších aktivít, ktoré pretrvávajú doteraz, sú májové prijatia jubilantov, primátorom mesta. Od r.1988 sa organizuje Mikulášsky večierok s kultúrnym programom našich speváčok a žiakov oboch základných škôl zo ZUŠ v Hriňovej. Pravidelne organizujeme „Slávnostné stretnutie“ pri príležitosti MDŽ. Okrem toho organizujeme športové hry seniorov aj ich účasť na okresných a krajských ŠH, zapájame sa do speváckych prehliadok seniorov, zúčastňujeme sa rôznych podujatí okresných aj krajských. Naša ZO JDS má zvláštne podmienky pre svoju činnosť, nakoľko mesto Hriňová ja svojou rozlohou piatym najväčším mestom Slovenska. Má 16 mestských častí, včítane lazov, a tak sú naši členovia zo všetkých týchto častí.

V tomto problematickom roku 2020 sme stihli urobiť výročnú členskú schôdzu a zhodnotiť činnosť za rok 2019. Vytýčili sme si úlohy pre rok 2020. Jednou z nich malo byť „Slávnostné stretnutie“ k MDŽ. Všetko bolo zabezpečené, keď do toho prišiel zákaz zhromažďovania sa. Preto miesto „stretnutia“ bolo len odovzdávanie pripraveného občerstvenia a kvietkov tzv. „za pochodu“ na schodišti MsKS.

Každoročné májové „Stretnutie jubilantov“ s primátorom mesta sa uskutočnilo po uvoľnení opatrení až 28. 07. 2020, pričom krátkym, ale pekným programom pozdravili jubilantov členovia folklórneho súboru HRIŇOVČAN. Jubilantov prijal v sále MsKS primátor mesta Mgr. Horník. Na úvod sa k jubilantom prihovorila pekným príhovorom pracovníčka MsKS p. Micháliková. Každý jubilant obdržal od primátora kvietok a malý darček s gratuláciou a podpísal sa do Pamätnej knihy MsÚ. V mene jubilantov poďakovala primátorovi aj pracovníčkam MsÚ členka ZO JDS Hriňová p. Murínová. Nasledoval spoločný slávnostný obed, pred ktorým sa jubilantom prihovoril aj predseda ZO JDS Ing. Petrus a poďakoval im za ich doterajšiu prácu. Poprial zdravie, šťastie a pokojné prežitie ďalších rokov v kruhu svojej rodiny.

Zatiaľ našou poslednou uskutočnenou akciou v roku 2020 boli „Okresné ŠH“, ktoré usporiadala ZO JDS Detva za účasti cca 80 seniorov z celého okresu. Našu organizáciu zastupovalo 15 členov. Uvidíme, či bude možné zorganizovať plánovaný „Mikulášsky večierok“, na ktorý sa všetci členovia zvyknú veľmi tešiť. Bolo by krásne, keby sa to podarilo!

► Ing. Miroslav Petrus
predseda ZO JDS Hriňová

„Človek mieni - pánboh

Toho roku takmer všetko na svete dopadlo inak, než si ľudia naplánovali. To, čo sme v našich zemepisných šírkach považovali za nemožné, sa stalo skutočnosťou. Prišiel Covid 19 a všetko postavil naruby, aj náš plán aktivít a činností na rok 2020 pre vyše 500 členov našej mestskej organizácie. Pritom sme opäť pripravili bohatý, rôznorodý program, aby si každý záujemca vedel vybrať: jednodňové výlety, turistiku či viacdenné poznávacie podujatia, RLP pobyty doma aj v najbližšom zahraničí.

Prvé dva mesiace roka sa zdalo byť všetko v poriadku a my sme mohli absolvovať turistické výlety v okolí mesta a na jednotku vyšiel aj tradičný výjazd za ľadovými sochami na Hrebienok v Tatrách. Z Prešova to nemáme ďaleko, a tak naši členovia chodievajú na toto podujatie opakovane, vždy s očakávaním, čím

nás organizátori prekvapia. V tomto roku to bola replika parížskeho chrámu Notre Dame. Obdivovali sme ho v ľadových detailoch a zároveň sa v spomienkach prenášali do hrozivej noci minulého roka, kedy vyhorela strecha tejto nádhernej starobylej katedrály. Počasie sa vydarilo a my sme mohli obdivovať aj ďalšie vytvory z ľadu pod holým nebom.

V úvode roka sme sa ešte stihli zabaviť na tradičnom plese JDS v PKO i na mestskom plese pre seniorov,

kde nechýbali kultúrne programy aj tombola. Nasledovalo fašiangové podujatie našej 1. MsO JDS s pekným vystúpením speváckej skupiny KOŇAREČKA, ktorú vedie zanietený folklorista Jozef Piroh. Ešte v januári sme sa vybrali aj do neďalekej obce Fintice, kde sa v areáli miestneho kaštieľa nachádza Galéria a múzeum ľudového umenia. Tu nás svojim veľkým nadšením a množstvom informácií zahrnul jej riaditeľ Mgr.

Gabriel Trusa. Vyvrcholením exkurzie bola prehliadka práve zrekonštruovanej erbovej sály Desswffyovcov v kaštieli. Toto podujatie vrelo odporúčame aj ďalším seniorom.

Po vypuknutí pandémie sa život zrazu neskutočne spomalil a iba neskôr len pomaly reštartoval do akého-takého normálu. Naši športovci sa hneď, keď to bolo možné, pustili do príprav a organizovania naplánovaných podujatí. Vo februári sme

Teší nás rozdávať radosť iným

OO JDS v Snine si v tomto roku pripomína 15. výročie založenia. Jej členstvom prešlo takmer 600 seniorov, ktorí rôznymi formami i svojou účasťou obohatili jej činnosť.

Z mnohých zaujímavých podujatí si najviac ceníme desať ročníkov vianočných benefičných koncertov pod názvom „Pokoj ľuďom dobrej vôle“, ktoré sa konali v spolupráci s Mestským kultúrnym strediskom, jednotlivými farnosťami a pod záštitou primátorov mesta.

Výnos z koncertu sme použili na obdarovanie v zmysle kresťanských tradícií – deti a chorých. Uvedomujeme si, že medzi nami žijú ľudia, ktorým sa treba venovať viac a zaslúžia si našu pozornosť. Preto finančné prostriedky boli určené práve im, klientom domovov sociálnych služieb. Tie počas tzv. Mikulášskych dní navštevovali členky speváckej skupiny Senioranka a tešili ich obyvateľov darčekom a vianočnými koledami. Vždy vyčarili úsmev na ich tvárach, lebo prinášali do domovov krásnu predvianočnú náladu. Nechýbal Mikuláš, dobrotivý anjel či nezbedný čert. Takto navštívili DSS Zátisie v Osadnom, Aevitas v Pčolinom, Gabriela a Domov pokojnej staroby v Snine.

Na darčeky od Mikuláša však netrpezlivo čakajú aj žiaci 1. stupňa ZŠ Budovateľská v Snine, ktorú navštevujú prevažne deti zo sociálne znevýhodneného prostredia. Darčeky im pripravujú milé tety - členky JDS. Aj v tomto roku vďaka dotácii z Mestského úradu v Snine pripravujeme na predvianočný čas Mikulášske dni a len dúfame, že nám to karanténne okolnosti dovolia.

Byť užitočnými, rozdávať radosť iným, vidieť potešenie, radosť či slzičku v ich očiach, to je ten najkrajší pocit.

► OO JDS v Snine

mení“

stihli pripraviť tradičné zápolenie našej 1. MO JDS a MO Zväzu vojnových poškodencov a invalidov, kde sme obsadili 1. a 2. miesto v družstvách aj v jednotlivcoch. Uskutočnili sa ŠH spojené s opekačkou a najlepší účastníci postúpili na okresné ŠH. Zápolenie ako o život prebiehalo v hode kriketovou loptičkou - ženy a vo vrhu guľou - muži. Zápolilo sa aj v šípkach, behu a tiež v streľbe. Na OŠH získala **naša organizácia 1. miesto z 13 družstiev.**

Opäť sme začali navštevovať prírodu, naša turistická expertka Božena Papcúnová nám pripravila zaujímavé trasy prireranej náročnosti v prímestskej časti Prešova, tzv. „Cemjate“. Jedného dňa sme však v Bardejovských Kúpeľov - v krásnej prírode - absolvovali nenáročnú prechádzku chodníkom zdravia. Prešov obklopujú vzácne ruiny hradov, zoskupené do tzv. Prešovskej hradnej cesty. My sme si urobili výlety na hrady Veľký Šariš, Kapušany, Obišovce a na ďalší hrad – Zbojnicky - sme putovali spoločne s OO JDS. Odmenou nám, okrem zdravotných benefitov, boli nádherné výhľady do širokého okolia a príjemná prechádzka jedinečnou krajinou.

V letných mesiacoch sme podnikli aj odložený výlet do Spišskej Kapituly, ktorý sme pre veľký záujem členov museli ešte raz zopakovať. Navštívili sme Katedrálu sv. Martina, ktorej najstaršia časť pochádza zo začiatku 13. storočia. Rozprávanie o jej histórii aj pamiatkach sme zavŕšili prehliadkou vzácnjej knižnice a obhliadkou jedinej románskej sochy na Slovensku, nazývanej LEO ALBUS (Biely lev). Odborný výklad o nej nám poskytol vedúci archivár biskupstva, Dr. Vladimír Olejník. Potom nás pútavým rozprávaním sprevádzal aj po jedinečnej, podľa najnovšieho bádania najstaršej kalvárii na Slovensku, nazývanej Spišský Jeruzalem. Bol to nevededný zážitok s množstvom zaujímavých, zatiaľ nepoznaných informácií, zakončený

prehliadkou interiéru Kaplnky sv. Kríža na Sivej Brade.

Pomalý, veľmi opatrne sa začali obnovovať aj spoločné pobytové akcie. V júli sme v hoteli Tatranec v Tatranskej Lomnici prespali 4 noci a odtiaľ sme organizovali krátke výlety. Boli sme na Štrbskom Plese, kde práve prebiehali trhy remesiel, navštívili sme múzea TANAPU a daždivé počasie nás nasmerovalo aj do múzea Poliankovo v Tatranskej Polianke, kde sme obdivovali kroje, náradia, zverinu Tatier. Mimoriadne na nás zapôsobili fotografie Pavla Barabáša z jeho ciet po exotických krajinách v 3D projekcii. Cestou domov sme sa zastavili v Kežmarku, kde sme si prezreli jeho historické centrum a Kežmarský hrad.

Počas horúceho leta časť našich členov využila na oddych RLP v Piešťanoch a Sklených Tepliciach, kde sme boli už 3x kvôli výborným účinkom termálnej vody. Vydareným výletom bol 3-dňový pobyt na Orave. Previezli sme sa loďou po Oravskej priehrade so zastávkou na Slanickom ostrove umenia a navštívili sme v Kline na kopci Grapa tretiu najväčšiu sochu Krista na svete. Previezli sme sa Oravskou železníčkou, navštívili sme artikulárny kostolík v Leštínach, prezreli si Dolný a Vyšný Kubín, ich historické zaujímavosti. Stihli sme ešte jednoduchý výlet do Ochtinskej aragonitovej jaskyne a súčasne sme si prezreli skvost Gotickej cesty na Gemeri

– evanjelický kostol v Štítniku so sprievodným slovom pani farárky. Na záver sme si dali chutný obed v Rožňave, kde sme tiež poobdivovali jej historické centrum.

Veľké očakávania a plány mali sme aj do záverečných mesiacov roka 2020. V nádeji, že sa nič nepredvídané neprihodí, chystali sme stretnutie našich členov v októbri, v mesiaci Úcty k starším. No asi sa nám neuskutoční ani záverečné predvianočné posedenie, ktoré sme mali plánované i s malou pozornosťou a odmenou pre tohoročných jubilantov, ktorých máme v tomto roku až 98.

Záverom chceme poďakovať našim členom, že nám svoju priazeň dávajú najavo aj tým, že sa informujú, kedy sa už konečne môžeme opäť stretávať. Chýba im naša aktivita a naše plány im vyhovujú. Preto som vďačná členom výboru 1. MsO JDS v Prešove, že je naša činnosť pestrá, akcie dobre pripravené a záujem o ne veľmi dobrý. Ak sa zide kolektív, ktorý si rozumie a ťaháme za jeden koniec, aby všetko dobre dopadlo, vtedy je radosť pracovať. A vôbec nevedí, že za čas priprav aj realizáciu aktivít nemajú žiadnu odmenu. Odmenou je nám spokojnosť našich členov. Máme ich 513 podľa vyplatených členských príspevkov za tento rok.

- **Mária Paľová**
predsedníčka 1. MsO JDS Prešov
- **Anna Zvolenská**
ved. kultúrnej komisie

Boli ste už v Tatranskej

Tatry – album fotografií u starej mamy – mnohé zábery v odtieni do modra či hneda, kolorované pohľadnice, nevelké čierno-biele fotky s typickým „zubkovaným“ okrajom a na nich – stará mama mi rada menovala príbuzných, ktorí boli takto zvečnení a sem-tam pridala aj nejakú spomienku k nim. Na niektorých bol aj môj otecko a jeho bratia – vraj mnohé fotky v albume boli ich fotografické „pokusy“. Svojím spôsobom - rozprávkový album o jednej „krajine neznáma“. Akosi som ho nikdy nespájala s ikonickou knihou Fr. Kráľa Čenkovej deti, ktorá sa viackrát – s rôznymi úryvkami – vyskytla v škole na hodinách čítania a literatúry, hoci aj tam sú Tatry vykreslené veľmi pekne.

Tatry – môj prvý „živý“ zážitok z nich? Bol to slnkom prežiarený letný pobyt v Detskom raji v Starej Lesnej, o rok nato ďalší v Tatranskej Lomnici - to mi bolo štrnásť – potom stredoškolský lyžiarsky kurz v Lučivnej, vysokoškolský na Brnčalovej chate – zážitkov rok čo rok pribúdalo a pribúdalo aj poznania a čoraz väčšieho obdivu k týmto našim veľhorám. Dnes už iste nedokážem vymenovať všetky svoje výlety, či pobyty v Tatrách, skôr miesta v nich, na ktoré sa rada vraciam.

Ale rada spoznávam aj ďalšie, lebo Tatry sú nespočetnou ponukou pohľadov, spoznávania, zážitkov. Takto som sa jedného leta dostala spolu s našimi deťmi aj rodinkou priateľov zo Ždiaru do Belianskej jaskyne. Stihli sme si pozrieť iba jaskyňu a najmenšie z detí ešte zaujalo moje rozprávanie známej povesti o Lendackých hudcoch a lendackom zvone. Aj mne vtedy uniklo, čo všetko práve tento úsek Tatier ponúka. Vďaka nedávnym zážitkom už viem o ňom oveľa viac.

Pri ceste Slobody pod severnými svahmi Kobylieho vrchu v Belianskych Tatrách sa rozkladá celá ozdravná osada. Vraj kedysi od r. 1883 stáli pri vstupe do nej dre-

vené vyrezávané slávobrány s nápisom Barlanliget, t.j. „jaskynný háj“, a tak znel aj prvý oficiálny názov osady. Neskôr ho spišskí Nemci preložili na Höhlenhain a ešte neskôr - chybné - na Höhlenhaim, t.j. „jaskynný domov“. V slovenskom ľudovom názvosloví sa však tradíciou udržalo pomenovanie Kotlina, podľa celkového vzhľadu okolitého prostredia, a neskôr sa spresnilo do svojho súčasného názvu: **Tatranská Kotlina**.

Dávnejšie to vraj bola len lesnícka a kamenárska osada s horárňou a mlynom. Kamenársku usadlosť Kardolin tu založil v r. 1874 Poliak Kardoliňsky, ale samotnú osadu založilo mesto Spišská Belá, lebo bolo majiteľom tunajších pozemkov. Kým v roku 1882 stačil len jednoduchý prístrešok pre správcu jaskyne Jána Kohúta, už do letnej sezóny 1883 pripravilo mesto pre zvedavých turistov reštauráciu aj dve ubytovne. Do konca 19. storočia tu vyrástlo 31 budov s 254 hosťovskými izbami a 370 posteľami. Medzi nimi nechýbal kúpeľný dom s vodoliečbou. Kasíno pre 500 hostí malo aj reštauračné miestnosti. Počas prvej svetovej vojny sa v Tatranskej Kotline liečili a zotavovali frontoví vojaci. Po vojne mesto celú osadu predalo podnikateľovi Ondříchovi a on zase lekárnikovi Ctiborovi Zelenému. Ten zmenil komplex budov na liečebňu pľúcnej TBC pre menej

Kotline?

náročných aj menej zámožných pacientov. Po požiari v r. 1930 časť objektov prestavali a vybudovalo sa aj nové sanatórium. Po druhej svetovej vojne a znárodnení tu začal fungovať **Odborný liečebný ústav respiračných chorôb a v súčasnosti má osada štatút klimatických kúpeľov. Pacienti s diagnózou priedušková astma, obštrukčná choroba pľúc a inými nešpecifickými (netuberkulóznymi) ochoreniami dýchacieho ústrojenstva, prevažne chronickými tu nachádzajú starostlivý personál, ktorý im v rámci liečebného pobytu dokáže účinne pomôcť.**

Pravdaže veľmi pomáha aj okolitá príroda, okolité doslova čarovné prostredie, kde si pľúca priam voľkajú v čerstvom čistom tatranskom ovzduší v nadm. v. 750 metrov. O to viac, že sa do tejto tatranskej kotliny nezvyknú túlať hmla, ani zúrivé víchrice. Zato prichádzajú dospelí pacienti cez úhradu zdravotnej poisťovne na 21 dní formou ústavnej nemocničnej starostlivosti a ústavnej kúpeľnej starostlivosti na návrh odborného ošetrojúceho lekára - pneumológa alebo imunoalergológa, dozvedáme sa od primárky pľúcneho oddelenia MUDr. Heleny Bosmanovej. A jej zástupca MUDr. Tibor Kottmann dodáva, že počas ústavnej liečby sa realizujú pacientom všetky potrebné laboratórne vyšetrenia, RTG a funkčné vyšetrenia, aby bolo nastavenie liečebných procedúr čo najadresnejšie. Ale do kúpeľov sa možno dostať aj bez schválenia zdravotnou poisťovňou a indikovať ústavnú nemocničnú liečbu ako samoplatca na vymedzené diagnózy. Tieto - s nástupom aj promptne po telefonickom dohovore - pacient môže priniesť priamo so sebou. Možný je aj akútny prevoz pacienta z inej nemocnice po telefonickom dohovore.

Respiračné ochorenia – veru, široká škála špecifických diagnóz. Liečebný ústav v Tatranskej

Kotline dosahuje veľmi dobré výsledky aj v liečení rôznych alergií, chronickej obštrukčnej chorobe pľúc a iných, prevažne chronických nešpecifických ochorení dýchacích ciest. Dokonca aj porúch spánku, pre ktoré majú vytvorené „spánkové laboratórium“. Vyšetrenie v ňom dokáže odhaliť príčiny narušenia spánku, často spojené s poruchou dýchania v spánku, o ktorom sám pacient ani nevie. A práve ono mu vyvoláva následnú dennú únavu, problémy so sústredením sa aj pamäťou. Najčastejším typom poruchy dýchania v spánku je obštrukčný spánkový apnoický syndróm, vysvetľuje nám MUDr. Roman Artim, vedúci lekár spánkového laboratória.

Vravíme si – dobre vedieť pre budúcnosť, ale nám na teraz stačí len obyčajný „RLP“ pre seniorov. Prišli sme sem oddýchnuť si, pookriať na sviežom tatranskom vzduchu a zoznámiť sa s prostredím Tatranskej Kotliny. A tak ideme na prvú prechádzku s technickým námestníkom Ing. Bohuslavom Valigom. Hneď za kúpeľným areálom sa zastavujeme pri kaplnke sv. Huberta. Postavili ju len pred niekoľkými rokmi. Pokračujeme cestou do romantického Údolia lásky, ktoré vraj dostalo toto svoje poetické pomenovanie už dávno. Pri pohľade na okolitú prírodu a jej zákutia, rozumieme, prečo dostalo údolie práve taký názov. Neveľké jazierko okupujú bobry - budujú v ňom hrádzu -

také divadlo pozorujeme na vlastné oči po prvý krát. Ani sa nám nechce ďalej, ale náš sprievodca sa chváli, že má pre nás ešte niekoľko ďalších „vychytávk“.

Jednou z nich bola obrovská, dvesto rokov stará jedľa – dominanta celého údolia. Patrí jej názov „strom života“ a v jej tesnej blízkosti vdychujeme nielen vôňu bohatého ihličia a vlhkej kôry, presiaknutej živinicou, ale zaplavuje nás aj akási pomyselná bázeň a živordá energia. Len sa vraj dotknúť jej drapľavého kmeňa, poobjímať ho a strom sa prihovorí svojou vnútornou silou. Koho sa zmocní, má k dispozícii 18 kilometrov dlhý cyklochodník, vedúci nádhernou prírodnou scenériou zo Ždiaru popri Tatranskej Kotliny až do historickej Spišskej Belej. „Deťom by možno viac vyhovoval neďaleký Spider park“ – upozorní náš sprievodca, keď spomenieme vnúchatá, že by sa im v tomto prostredí iste páčilo.

Skrátka, Tatranská Kotlina, prestala byť pre nás neznámym miestom v priestore Tatier. Prihovorila sa nám všestrannou ponukou aktivít a svojou bezprostrednou lákavou prítomnosťou. S pozitívnym vdychujeme tatranský voňavý vzduch a načúvame hlasom okolitej prírody. Robíme si plány na ďalšie dni, ako sa čo najviac spriatelíť s touto lokalitou Tatier.

Veď iste sem ešte radi zavítame.

► D. Luknárová, V. Pokorná

Z histórie OO JDS Pezinok

V bývalom okrese Bratislava – viďiek boli založené ZO JDS v mestách a obciach: Pezinok, Malacky, Modra, Svätý Jur, Bernolákovo, Častá, Ivanka pri Dunaji, Jablono- vé, Limbach, Miloslavov, Šenkvice, Tomášov a Zohor. Z nich bola utvorená aj okresná organizácia a v nej bolo k 14. septembru 1995 evidovaných spolu 1 535 členov. Najpočetnejšou bola ZO JDS Pezinok.

Prvou predsedníčkou tejto ZO JDS bola MUDr. Irena Aulitisová, po nej Katarína Brtáňová a najdlhšie bola predsedníčkou Štefánia Pullmanová, ktorá bola poverená po územnom členení Slovenska v r. 1997 založením OO JDS v Pezinku. Predsedníčkou sa stala Mgr. Magdaléna Konečná, podpredsedníčkou Š. Pullmanová, tajomníčkou B. Šte- vová a hospodárkou V. Šimeková.

Do OO JDS patrili ZO JDS: Pe- zinok, Modra 1 a Modra 2, Svätý Jur, Limbach, Šenkvice, Viničné a Častá, teda 8 ZO s počtom čle- nov 1 058. V súčasnosti má okres Pezinok 12 ZO JDS s počtom 1 603 členov. Predsedníčkou výboru OO JDS je Mgr. Mária Miškeriko- vá a jeho členkami: E. Zouzalíková, A. Klobučníková, Z. Bachanová, A. Stojkovičová + 12 predsedov zák- ladných organizácií. Revízorkami sú: A. Kapcová a D. Franzenová.

Najmladšou je ZO JDS v obci Jab- lonec, lebo bola založená v r. 2016, ale je so svojimi 35 členmi veľmi aktívna. Mimoriadne ju podporuje starosta obce a predseda ZO Ing. Ľudovít Orlický pravidelne infor- muje o aktivitách seniorov v obec- nom časopise Halmešský hlásnik.

Aktivity OO JDS aj každej ZO JDS sú rôznorodé a početné. V zdravotno-sociálnej oblasti sa zameriavame na prednáškovú a po- radenskú činnosť i dobrovoľnícke aktivity smerom k osamelým a cho- rým seniorom v domácom prostredí aj v DSS.

Najobľúbenejšou a veľmi bohatou je kultúrno-spoločenská činnosť. Vznikli folklórne súbory: Obstrléze a Radosť, ktoré sú úspešne a aktív- ne aj v súčasnosti. V Modre pracuje OZ Kráľovan ako folklórne divadlo a často sa zapája do podujatí mes- ta. Môžeme sa pochváliť aktivita- mi FSS Radosť, ktorý už 15 rokov úspešne reprezentuje mesto Pezinok nielen v Malokarpatskom regióne, ale aj v Českej republike, Maďar- sku, na Medzinárodnom festiva- le na Myjave v r. 2013 a v rokoch 2018 a 2019 aj na Celoslovenskej prehliadke spev. Súborov seniorov v Komárne a vo Zvolene. Od roku 2009 OO JDS v spolupráci s KO JDS Bratislava organizovala každý

rok Krajskú prehliadku speváckych súborov seniorov a v r. 2017 aj Celo- slovenskú prehliadku pod názvom „Seniori spievajú“ za veľkej pod- pory primátora mesta Pezinok p. O. Solgu ale aj predsedu BSK p. Freša.

K mladším podujatiam patria okresné prehliadky v umeleckom prednese poézie, prózy a vlastnej tvorby seniorov. V roku 2019 na Celoslovenskej prehliadke v Topoľ- čiankach reprezentovala Pezinok obľúbená ľudová rozprávačka p. Helena Slamková.

Medzi našimi seniormi sú veľmi obľúbené kultúrne podujatia, napr. návštevy divadelných predstave- ní v Bratislave, Trnave aj v Nitre. V areáli kaštieľa v Budmericiach sa každý rok koná divadelný festi- val „Kasiopea fest“ – súťaž ochot- níckych divadiel zo Slovenska aj zo zahraničia – na ňom sa svojimi výrobkami podieľajú aj členky ZO JDS Budmerice. Za pozornosť sto- jí aj ZO JDS Báhoň, kde jej členky každý rok už tradične robia výzdo- bu kostola pod názvom „Roľnícka nedeľa“. Výstavu pripravujú z plo- dov Zeme a prístupná je širokému okoliu.

Turistické aktivity seniorov pred- stavujú jedno i viacdňové výlety a zájazdy po celom Slovensku i do zahraničia: Taliansko, Chorvátsko,

Čierna Hora, Poľsko, Čechy. Bohatá je aj športová činnosť, ktorá zvykne vrcholiť na okresných ŠH. Uskutočnili sa nielen v Pezinku aj v Modre, Budmericiach, Dubovej a Sv. Jure za veľkej podpory primátorov a starostov i komunálnych poslancov. V roku 2019 zastupovali naši športovci Bratislavský kraj na 1. roč. Zimných ŠH JDS v Nižnej na Orave, kde získali striebornú medailu. Modranskí seniori už po tretíkrát získali Putovný pohár na Župnej olympiáde BSK v Bratislave a úspešne reprezentovali BSK aj na Medzinárodných ŠH v Plzni. Veľmi populárny sa stal medzi seniormi petang a práve modranskí seniori si v rámci komunitnej nadácie Révia aj s podporou mesta Modra dali do užívania pekný „petangový štadiónik“. Na ňom zvyknú na 1. mája uskutočňovať Okresný turnaj v petangu.

Nielen zábavné formy činnosti, ale aj vzdelávanie získalo v našej OO JDS veľkú obľubu. Popri prednáškovej činnosti je to hlavne Akadémia tretieho veku. Bola zriadená v roku 2007 za veľkej podpory MsÚ Pezinok a jeho vtedajšieho primátora Olivera Solgu ako celoročná vzdelávacia inštitúcia. Obetavým organizátorom jej aktivít

bol roky doc. Ing. Viktor Wittlinger, PhD. V dvojročných vzdelávacích cykloch sa do roku 2019 vystriedalo viacero prítiažlivých učebných programov: anglický jazyk, folklórne prejavy v lokalitách Malokarpatského regiónu, výtvarné techniky, počítačová gramotnosť a techniky fotografovania, genealógia, zdravie z prírody, výtvarné techniky, vinohradníctvo, atď. Podmienkou zápisu na ponúkaný študijný odbor je 55 rokov a počet prihlásených záujemcov – 15. Dvojročné štúdium končí záverečnou prácou, ale aj slávnostnou promóciou. Od r. 2007 do r. 2019 bolo takto sláv-

nostne vyradených 1998 frekventantov ATV.

Každá z našich základných organizácií žije svojim vlastným životom, ale na druhej strane sa radi stretávame pri našich spoločných podujatiach. Odovzdávame si dobré skúsenosti.

Škoda, že tento rok nemôžeme kvôli pandémie COVID 19 spoločne zhodnotiť svoju 25-ročnú činnosť a poďakovať sa verejne tým našim členom a funkcionárom, ktorí sa o jej rozkvet najviac zaslúžili. Musíme si počkať na prihodnejší čas.

► **Mgr. Mária Miškeriková**
a **Mgr. M. Konečná**

Seniori v Belej – Duliciach bilancovali

Začiatkom februára sa v kultúrnom dome uskutočnila výročná členská schôdza našej ZO JDS. Schôdzu viedla Jana Matejčíková a svojou prítomnosťou ju poctili predseda OO JDS v Martine Ing. M. Pazdziurko a starosta obce Ing. I. Kapusta. Začiatok schôdze sa niesol v krásnom duchu slovenských ľudových piesní v podaní speváckej skupiny „Seniori spod Lysca“.

Potom predsedníčka ZO JDS Viera Rúfusová zhodnotila činnosť ZO za rok 2019. Naša organizácia má 140 členov a zúčastnili sme sa napr. niekoľkých divadelných predstavení v Martine a opier v Banskej Bystrici, Seniorbálu a Šláger bomby v Martine, OŠH v Slovanoch kde sme získali 6 popredných umiest-

není, RLP v kúpeľoch Nimnica a Lúčky, kúpania v Rajeckých Tepliciach, okresného turistického dňa v Ďanovej. Usporiadali sme výlet do Štúrova – Ostrihomu a do Jablonky v Poľsku, zorganizovali sme posedenie pri gulášoch s rôznymi súťažami, podieľali sme sa na čistení troch cintorínov v našej obci. Spevácka skupina „Seniori spod Lysca“ sa zúčastnili Krajskej prehliadky speváckych skupín v Martine, v Žabokrekochoch na akcii Žabokrecké spievanky z príležitosti Dňa otcov, Seniorparády v Sučanoch v rámci Hodžových dní, 2.ročníka Vojenských melódii v Sučanoch aj oslavy 75.výročia SNP.

V našej obci sa znovu obnovila činnosť Klubu dôchodcov zásluhou

Vierky Kováčikovej. Na každom stretnutí, t. j. 11-krát ako hlavný bod bolo tématické zameranie na určité, v tom období už historické obyčaje a zvyky v obci. Napr. kosenie horských lúk, sviatky v obci - tradície, vystahovalectvo, ako sa dotkla našich obyvateľov 1.svetová vojna, 2. svetová vojna a SNP, atď. Každé takéto stretnutie končí ľudovou piesňou, ktorú si spoločne zaspievame.

V závere výročnej schôdze prišla medzi nás Bc. Veronika Kozárcová, koordinátorka na regionálnej úrovni Žilina, odbor prevencie kriminality MV SR, ktorá si pre nás pripravila prednášku „Ako sa nestáť obeťami podvodníkov a zlodejov“.

► **Jana Matejčíková**

V KRAJINE SLOVA...

December – mesiac zakabonený do plášťa z hmly

Vianočná pošta – rozmýšľam, kde asi sú jej začiatky? Komu sa zrodil v hlave nápad dať list Ježiškovi do okna? Bolo to vďaka darčekom od sv. Mikuláša, ktoré tiež mali svoje miesto v okne? Tajomstvo darovania! Túžba po niečom, čo by sme si veľmi priali? A či onen sladký pocit radosti – byť obdarovaný?

Veru tak – radosť! Pocit, ktorého korene, prah ale aj hranice sú také rôznorodé a širokárské. A na druhej strane tak hlboko intímne. Vynášajú nás „do nebies“, ale aj bolia. Kde je predel medzi pocitom radosti, keď som obdarovaný, a keď som ja sám darcom?

V našom veku iste dobre, dôverne poznáme obidve strany tejto prečudesnej mince. Len dumám, ktorá je nám vzácnejšia? Na ktorú sa pozeráme, pociťujúc aspoň odlesk dávnej nefalšovanej detskej túžby? Ak sme jej príliš nepopustili uzdu, ak sa k nej hoci len pre seba ticho priznávame, možno predsa len príde a malým strieborným kopytkom zaťuká na streche nášho srdca. Nevadí, ak to nebude presne na Vianoce – aj v iný deň, iný čas môže sa zrodiť ich čaro.

Príjemné čítanie, priatelia!

Dar

Šándor Márai
Preklad E. Šoóšová

A predsa, aj dnes, takto
a vždycky, koľko mi dáva život?

Potichu dáva, z oboch rúk,
najprv ráno, potom poľudnie,
súmrak, za ním roje hviezd,
skromnú vôňu stromov,
zelené vlny riek,
odraz jasu v jednom páre očí,
aj samotu, potom hurhaj, vresk!

Toľko dáva –
taký som bohatý
v každej časti dňa,
v každom okamžiku!
Je to dar, zázračný dar –
Klaniam sa až po zem,
a tak Ti zaň ďakujem.

Sneh

Eva Šoóšová

Jemnosťou dychu
zakrýva polia
Má farbu
detskej radosti na stráni
za teplým mestom
Má chuť
vianočného chlebička
na stole sviatočnom
Má tvar
dokonalejšie hviezdy v jablku
čo prekrojil otec
Znie tajomne
ako koledy o dieťatku
ako zvony v plamienkoch sviec
Má
čistotu lásky.

Vianočná etuda

Keď tíško sneh padá,
keď tichučko sneží,
do srdca vstupuje
stratený mäkký tón.

Piesenka pradáva
náručie roztvára,
keď nocou putuje
polnočný zvon -

Vianočná pohoda
vznáša sa dokola
Ľahučká a biela -

V tom snežnom páperí
Láskou sa chumelí -
A srdce? Stíšené spieva...

D.L.

Decembrová

Zažiadalo sa mi bieleho snehu,
ľadových kvetov po oknách,
detského šantenia
na lyžiach, sánkach,
kriku, radosti, smiechu.
Zažiadalo sa mi byť s mamkou
v kuchyni
a piecť s ňou medovníčky
Môj dávny svet spred rokov,
Bože, aký si vzdialený –
a predsa aký blízky.

Vpletáš sa mi do snov
nad ráno sa budím.
Viem, sny sú márne,
spomienky vzdialené -
Vstanem, dnešku sa prispôsobím –
tak po babkovsky chystám Vianoce.
No je mi sladko-bôľne - clivo
Rozprávky v našej izbe?
Už nič nie je, nebude,
ako kedysi, dávno bolo.

D.L.

Zbierka kompozícií detí z predmestia Neapola, zostavil ich učiteľ Marcello D'Orta

Ako som strávil vianočné prázdniny

Úryvok z knihy *Dúfam, že sa z toho dostanem*

Nemohol som sa dočkať, aby už prišli vianočné sviatky, už som to nemohol vydržať. Bifľoval som sa v jednom kuse, aj keď sa to neprejavilo na mojich vedomostiach. Možno to bolo preto, že som sa nemohol dočkať, aby už škola skončila a začali sa Vianoce. Sú také krásne, že by som bol najradšej, aby trvali celý rok.

Na Štedrý večer pricestoval Michele, ktorý slúži ako karabinier v Miláne a u nás ho pozná celá ulica už od malička. Keď vychádzal po schodoch, mama mu vyšla naproti. Potom vyšiel aj otec, ba aj starý otec. Všetci ho objímali už na schodoch, lebo my tu výťah nemáme. Michele

mal slzy v očiach, mama padali slzy na schody, otec sa usmieval. Aj ja som ho chcel objat', ale všetci sme sa na schody nevpratali.

Potom už Michele vystupoval po schodoch sám a všetci ostatní za ním, aj ja som vyšiel, ale iba toľko, koľko som predtým zišiel.

Michele povedal, že on nikdy nikoho nezastreliť, ale jeho chceli už dva razy zastrelit'. Vtedy mama povedala, Michele, už na to nemysli a odpočiň si doma. A Michele si doma odpočinul. Doma sa nemusel báť, že ho niekto zastrelí.

Pri štedrovečernom stole je nás viac ako v reštaurácii. Na Vianoce je nás doma viac, ako máme stoličiek. Alfonso vie, že mne sa ušlo

sedieť len na debničke od zemiakov. Michele jedol, jedol a jedol! A zavše hovoril, akoby sa zhováral s tým, čo ho chcel zastrelit'. A mama povedala: „Michele, už na to nemysli a jedz.“ A Michele jedol, jedol a jedol...

Potom som zarecitoval vianočnú koledu, mama mi zatlieskala, ale desaťlírovku mi nedala. U nás sú aj na Vianoce všetci vytrasení z peňazí. Vtedy som si pomyslel, že keby si prečítali môj list Ježiškovi, určite by dačo kvaplo, ale oni sú vyštavení, a preto radšej nič nečítajú!

Potom prišiel Nový rok. Michele vystrájal žarty, z každého si strieľal, pretože on nič nerobí, iba strieľa. Aj petardy chcel vystreľovať sám. Kúpil ich desať kíl, boli tam bengálske ohne, petardy všetkých farieb, bombičky fujas-matias, a keď ich vystreľoval v celých kilách, prehlušoval všetky petardy v uličke.

Zabudol som, že na Štedrý večer sme zjedli meter dlhého úhora... Na Tri Krále tu už Michele nebol, ale predtým, keď tu ešte bol, mi povedal, že Befana nejestvuje, že darčeky prináša mama a tatko tak, aby sme to nevideli. A ja som mu povedal: „Miki, nemysli si, že ja som taký chumaj..., ja to predsa už dávno viem!“

Befana mi priniesla telekoman-do, farbičky a nič viac, pretože celá rodina je vyštavená...

Kapustnica zvaná „láskavec“

Moderátorka slovenského rozhlasu zamatovým hlasom vyzývala poslucháčov, aby sa podelili o svoj recept na vianočnú kapustnicu. Návody sa veľmi nelíšili, až na niektoré úpdľa dávnych miestnych tradícií.

Čo tak poslúchnuť tú milú výzvu? Aký by bol môj recept?

Aspoň pre seba analyzujem, čo všetko dávam do kapustnice. Do hrnca vsypem kyslú kapustu. Kúpil ju manžel v blízkej predajni. Šiel po ňu sám, vraj istejšie prejde po zľadovatej ceste než ja. Pridám kúsok mäsa z bravka, čo vychovali svatovci. Tiež patríme medzi tých, ktorých rok čo rok obdarúvajú bohatou výslužkou zo zabijačky. Ci-

buľu pokrájam na jemné rezance. Vypestovali ju dcéra a zať. Mám ich pred očami, krásnych, zaôiatych letným slnkom v záhrade. Jedlo spestrím klobáskou. Obohatí ho farbou a pikantnou chuťou, akú vie namiešať syn. Ešte nasypem za hrst' sušených hríbov od priateľky, dolejmem vodu a varím. Nezabudnem pomiešať starou drevenou vareškou. Mám ju po mamičke. Akoby som cítila teplo jej láskavej ruky, keď sa dotýkam toho kúska dreva.

Manžel prikryje stôl obrusom. Jeho mamka ho vyšila modrým krížikovým vzorom. Zdobieval stôl jeho detstva. Taniere na stole sú z modrej keramiky. Pripomínajú mi

radostnú atmosféru jedných narodenín, keď nám ich darovala staršia dcérka s manželom. K daru pribalili aj svoju úctu a lásku. Na jeden tanier navršíme sladké oblátky od nevesty.

Medzitým sa kapustnica dovарила. Naozaj je sviatočná žičlivosťou drahých ľudí, na ktorých myslím a ďakujem im za viac než za tieto dary. Ano, nazvem túto kapustnicu „láskavec“. Má nezabudnuteľnú chuť.

Ráno zaklope na okno ďalší deň – už trochu dlhší. Bude viac svetla, aby sme si uvedomili jedinečnosť sviatočných chvíľ štedro naplnených láskou.

Eva Šoóšová, Veľký Krtíš

Zlý začiatok – dobrý koniec

Dobroslava Luknárová:

... ako let motýľa... (Úryvok z knihy)

Písal sa rok 1949. Bola som prváčka a bývali sme v jednej malej dedine neďaleko Trnavy či Hlohovca. Bolo pred Mikulášom a naša pani učiteľka nacvičovala s nami krásny anjelikovský tanček na školskú besiedku. Mali sme mať nielen biele sukničky z krepového papiera, ale aj ozajstné krídla. Pôvodom boli husacie, ale dômyselne uchytené drôtenou konštrukciou skutočne budili dojem, akoby nám vyrastali z chrbta. Veľmi, veľmi som sa tešila, ani mi nevadilo, že ma mamička morí ešte nejakou inou básničkou, ktorú som mala recitovať sama. Bola o veвериčke, ako si aj ona chystá Vianoce.

Avšak stalo sa, že som sa tešila príliš a mne sa v takýchto situáciách lepí smola na päty. Aj vtedy – deň pred besiedkou ma už v škole rozbolela hlava a keď som prišla domov, pribudli aj črevné problémy. Do večera mi vyskočila teplota na 39 a vôbec nemienila klesnúť.

Lenže pre mňa stále nebolo podstatné, ako sa cítim. Trápilo ma, či pôjdem ráno do školy a hlavne, či vydržím zatancovať anjelikovský tanček na besiedke, keď sa mi chvíľami krúti hlava a telom mi lomcuje triaška. Bola to pre rodičov asi krutá noc, ale nadržanom sa mi podarilo lepšie zaspáť, tak sa zdalo, že je zlo zažehnané.

Len čo som sa prebudila, začala som s mamičkou vyjednávať, aby

ma pustila do školy. Bola však neoblomná – nútila ma piť teplý čaj a potiť sa pod tučnou perinou. Veru, tušila som, že sa môj „anjelikovský“ sen rozplýva do nenávratna. Tak veľmi som bola nahnevaná na rodičov a svoju chorobu, že som – práve keď neďaleko mňa obedovali – povedala pamätnú vetu, ktorá mi čoskoro pripadala ako zaklínadlo.

- Radšej by som išla sama do sveta, ako sa tu dusiť pod tou hnusnou perinou!!! Veta odznela, zabzučala našou kuchyňou ako rozhnevaná osa. Otecko, môj pokojný, usmievaný otecko, zrazu vstal, pokročil k postieľke, zodvihol perinu a šup mi jednu štiplavú na zadok.

- Čo to má znamenať? My sa staráme, nespíme v noci, a ty takto? Len čo sa vyliečiš, môžeš ísť do toho tvojho sveta! Bola som tak prevrapená oteckovou reakciou, že som sa aj zabudla rozplakať...ale hnev nepovoľoval, hundrala som si ešte niečo ticho do periny – a zaspala som. Snívalo sa mi, že utekám oblečená vo svojom úchvatnom kostýme do divadelnej sály, kde sa mala konať naša besiedka, ale tam už nikto nie je, iba prázdny priestor. Vyjdem z nej von a niet ani nášho domčeka, týči sa predom len vysokánsky holý kopec...

Prebrala som sa na nejaký cudzí hlas nado mnou. Pán doktor si ma prehliada, potom mi na odokrytom brušku urobí tvrdým nechtom svojho ukazováka kríž a po chvíľke po-
vie:

- Je to šarlach, pani Marienka. A vyzerá to vážne. Ja by som nerisoval domáce liečenie.

O nedlhú chvíľu ma rodičia vedú zababušenú von. Nasadáme do auta pána M.

- Bože, ako som len túžila viezť sa raz v ňom! Ale nie takto, v noci, a keď sa cítim nekonečne zle a slabo... Vezieme sa... Vo vzduchu poletuje čoraz častejšie slovo nemocnica a Trnava. Túlim sa k mamičke – a som plná obáv...

Veru, tak som sa – proti svojej vôli – vybrala do sveta! Rodičia ma museli nechať v trnavskej nemocnici, kde som sa asi desať dní trápila nielen so šarlachom, ale aj s cudzím, prísny a neosobným nemocničným prostredím. Zostal mi iba šlabikár a jeden zošit s ceruzkou, ktorý mi pripomínal stratený domáci svet...Pobyt v nemocnici – to by bola celá kapitolka spomienok a dosť nepríjemných – nechajme ich tam! Dôležité je, čo sa dialo potom. Môj návrat domov – zase tým samým autom – bol nesmierne radostný. Už sa mi veru načisto prejedlo „cudzieho sveta“, a tak som doma poslušne znášala mamičkine príkazy súvisiace s mojím doliečovaním. Bolo nakoniec veľmi príjemné, lebo sme všetci traja (rodičia i ja) boli doma – vraj kvôli karanténe. Veru, krásny čas hier, rozprávok aj spoločných priprav na Vianoce. V predošlé roky sme bývali na Vianoce u starých rodičov, teraz to kvôli epidémii šarlachu nebolo možné.

Konečne nadišiel Štedrý večer a ja sa nevedela dočkať stromčeka a darčekov. Keď sme konečne v izbe, ktorá bola celý deň zamknutá, stojí pod stromčekom... a čaká iba na mňa ...bábkové divadlo! Tmavočervená zamatová opona je zatiahnutá, ale nad divadielkom sa vznáša svetlo, akoby vychádzalo z jeho stredu. Otecko pokročí dopredu, čiahne rukou za priečelie divadla a už sa opona rozdeľuje a ustupuje doprava aj doľava. Kľáčim na kolenách, nespúšťam oči z javiska, na ktorom stojí domček so záhradkou. Pred domčekom na lavičke sedí malá mamička z dreva. Pribehli k nej dve deti a trochu obďaleč zastal otecko. Práve sa vyberajú do lesa...Rodičia mi zahrali celú rozprávku O perníkovej chalúpke a potom sme ju hrali ešte raz aj za mojej účasti. Bolo to neuvěřiteľne krásne!

Dotýkala som sa bábok, skúšala, čo všetko dokážu – aj sa mi pomotali vodiace nitky – nevedela som prestať.

Zrazu sa za oknami ozval spev. Koledníci – mamičkini a oteckovi žiaci - nám spievali pod oknami. Mamička roztvorila oblok a podala im za plný tanier koláčikov.

- Pani učiteľka, kedy prídete do školy?

- Hneď po Novom roku, veď už máme po karanténe. A myslím, že šarlach celkovo ustupuje.

Bolo tak. Po prvom januári sa život vrátil do starých koľají. Pravda, nie celkom. Rodičia mi museli kúpiť nový šlabikár, lebo môj zostal v nemocnici ako obeť prísnych hygienických protiepidemiologických opatrení. No a, pribudlo nám bábkové divadlo – naša nová veľká záľuba. Otecko neustále stružlikal hlavy, ruky a nohy bábok, neskôr viac opravoval tie, ktoré v škole popoludní vystružlikali jeho žiaci. Mamička šila šatočky. Vyberali aj hru, ktorú začnú so žiakmi nacvičovať...

Tešilo ma motať sa v tomto tvorivom prostredí, ale aj pozývať kamarátky k nám, aby sme si zahrali nejaké svoje divadielko. Už ma netrápila zmeškaná mikulášska besiedka, veď stálo predom mnou toľko nových výziev.

Kto skôr uhádne? Dedko, babka, alebo vnúčatá?

A možno bude hádaniek ešte viac a vlastných...

1. Z babkinej kuchyne vábna vôňa preniká, keď sa pečú medovníčky: med, škoricca
.....
2. Zlatý kabátik, z papiera sukienka, srdiečko má z marcipánu na stromčeku
.....
3. Milióny hviezdičiek a rachot – oj-jo-jój! Takto len raz v roku šantí silvestrovský
.....
4. Ej, sype sa biela múka, vietor do nej duje, fúka. Nehodí sa do cestíčka, chladí noštek, ruky, líčka. Oblaky sú jak deravý mech, sype sa z nich na krajinu
.....
5. Prileteli do krmidla švitoroky, žlté pierka na brušku - sú to
.....
6. Túla sa po kraji, v komíne ujúka, metie sneh do tváří, záveje nafúka. Hnevá sa aj snehuliak, keď zaduje
.....
7. Zrelá šiška na vetvičke, núka obed
.....
8. Zasklil mrázik mláku, pekne, hladko, akurát. Vodu razom začaroval, urobil z nej
.....
9. V našom dvore, i-chu-chú, stojí pánko v kožuchu. Vrana sa mu posadila na širák. Nehnevá sa, veď je to len
.....
10. Sneží, fúka od rána, vietor sniežik obháňa. Kam ho sfúkne, naveje, navššia sa
.....
11. Keď sa všetko vokol stíši a stromček sa v našej izbe ligoce, poteším sa v takej chvíli, veď k nám prišli
.....
12. Kolo vatry v rozprávočke dvanásť starcov sedí. Kto im práve v tomto čase, kto im práve velí? Je to
.....

(REBMECED, ECONAIV, EJEVÁZ, KAILUHENS, DAL, EKČIREVEV, KÁREVES, YKROKÝS, HENS, JORTSOŇHO, AKNOLAS, AKLINAV)

Z činnosti OO JDS Bánovce nad Bebravou

Hovorí sa, že sú tri etapy života: Mladý vek, stredný vek a vyzeráte dobre. A seniori bánovského okresu nielen dobre vyzerajú, ale neraz aj mladších prekvapia svojou vitalitou, životným optimizmom a radosťou z každého ďalšieho dňa.

Všetci máme v podstate len dve želania - zestarnúť a pritom zostať mladí. Ako sa nám to spoločne darí, svedčí aj táto správa, ktorá mapuje spoločnú činnosť okresnej i všetkých našich základných organizácií.

OO JDS Bánovce nad Bebravou mala k 31.12.2019 18 aktívnych ZO a 668 členov. **Bola založená 11. novembra 1997** a prvým predsedom sa stal **Ing. Jozef Guniš**. Neskôr sa stal predsedom p. Štefan Obert a po ňom p. Jaroslav Kotrba. Okresný snem JDS 3. 4. 2006 zvolil za predsedníčku OO JDS p. Jozefu Sokolíkovú, ktorá vykonáva túto funkciu dodnes. OO JDS má 18 ZO, ktoré vo svojej činnosti vychádzajú zo záujmov svojich členov a hlavne z dostupných miestnych možností.

ZO JDS Horné Ozorovce je jednou z najstarších, bola založená **30. júla 1992**. Jej prvým predsedom sa stal Štefan Obert, od roku 2002 je predsedníčkou Jozefa Sokolíková. Organizácia má 46 členov, ktorí sa pravidelne už celé roky stretávajú každý pondelok. Pekné spomienky na bohatú činnosť si podchytávajú v albumoch. Medzi obľúbené patria spoločné oslavy menín, životných jubileí, fašiangové a vianočné posedenia spoločne aj s deťmi z miestnej MŠ. V r. 2017 organizácia oslávila **25. výročie založenia**.

ZO JDS Bánovce nad Bebravou bola založená **13. sept. 1993**. Viedli jej činnosť viacerí predsedovia a od r. 2007, kedy sa jej predsedom stal Ing. Jirí Fux, patrí táto ZO medzi najaktívnejšie našom okrese. Venu-

jú sa vlakovým výletom, športovým akciám v kolkárni, spoločným rekreáciám, práci s počítačom a radi sa zabavia aj na tanečných zábavách. ZO má 61 členov a v roku 2018 oslávila **25. výročie založenia**.

ZO JDS Uhrovec bola založená **16. novembra 1997** a viedli ju tiež viacerí predsedovia. Od r. 2015, kedy sa stal predsedom JUDr. Ján Adame, je to najväčšia organizácia v okrese. Má 76 členov a v r. 2017 oslávila **20. výročie založenia**. Jej členovia sú aj aktívnymi členmi Ľudovej knižnice pri MKS, spolupracujú s Komunitným centrom, zúčastňujú sa rôznych brigád v obci, športových a kultúrno - spoločenských podujatí. Reprezentujú nielen svoju obec, svoju ZO JDS, ale aj okresnú org. na recitačnej prehliad-

ke seniorov v Trenčíne aj speváckej prehliadke v Ilave.

ZO JDS Podlužany bola založená **19. septembra 1999**. Patrí medzi najstaršie v okrese. Od roku 2009 ju vedie p. **Dušan Bartoň**. Organizácia počíta 65 členov. Radi sa zúčastňujú rôznych akcií aj spoločných brigád v obci. Ich spevácka skupina „Ružičky“ sa predstavila na prehliadke speváckych súborov seniorov v Dubnici nad Váhom, ale radi rozdávať radosť a dobrú náladu aj svojim spoluobčanom pri rôznych spoločenských príležitostiach.

ZO JDS Dežerice bola založená **26. januára 2001** a jej predsedníčkou je p. **Marta Melušová**. Org. má len 20 členov, no majú za sebou pestrú činnosť – láka ich napr. turistika - rôzne výlety aj autobusové zájazdy. Bývajú veľkou pomocou pri „Dežerickej cifrovačke“, kde majú na starosti pečenie koláčov, ale radi si posedia aj pri dobrej hudbe.

ZO JDS Timoradza bola založená **15. júna 2003** a jej predsedníčkou je od samého začiatku p. **Emília Vedejová**. Org. má 35 členov. Založili si spevácku skupinu Studienka a svojim programom spríjemňujú spoločenské akcie v obci. Zúčastnili sa aj speváckej prehliadky seniorov v Novákoch. Majú radi spoločné stretnutia pri „Pajtaguláši“, obecnej zabijačke, driapaní peria a ďalších regionálnych

tradíciách. Nie sú im cudzie ani brigády pri úprave obecných priestorov.

ZO JDS Krásna Ves bola založená **1. februára 2007** a v roku 2017 oslávila 10. výročie založenia. Jej prvou predsedníčkou bola Mária Matejová, v súčasnosti organizácii predsedá p. **Beáta Kubičková**. ZO má 37 členov a spolu so starostom obce už po 2x pripravili stretnutie „Samí sebe“, na ktoré sa tešia všetci seniori bánovského okresu.

ZO JDS Dvorec bola založená **12. februára 2007** a na svoje desiate výročie založenia pripravili seniori spolu so starostkou obce stretnutie „Samí sebe“ vo voľnej prírode. Radi sa tiež zúčastňujú spoločných rekreácií, rôznych výletov a ďalších akcií v rámci okresu. Brigády a pomoc pre obec majú tiež vo svojom programe.

ZO JDS Malé Chlievany bola založená **1. marca 2007**, jej predsedníčkou je p. **Mária Švančarová**. ZO má 16 členov, ktorí sa radi spoločne stretávajú a pomáhajú pri organizovaní rôznych miestnych akcií. **Vlani oslávili 10 výročie založenia.**

ZO JDS Ruskovce bola založená **22. júla 2011**, má 38 členov a jej predsedníčkou sa stala **Mgr. Margita Janírková**, ktorá bola doslova hybnou silou všetkých ich aktivít, kým ju nepripravila o život zákerná choroba. Nová predsedníčka **Božena Bátorová** mala v nej istý čas veľkú poradkyňu a pomocníčku. Turistika, brigády, rôzne zájazdy, návšteva divadla, cvičenie pod vedením rehabilitačnej pracovníčky, spoločné posedenie pri guláši či opekačke, spoločné oslavy jubileí - to všetko majú vo svojom programe.

ZO JDS Veľké Držkovce bola založená **26. februára 2013**, má 52 členov, jej predsedníčkou je **Mária Novotová**. Členovia sa pravidelne stretávajú, radi spoločne cestujú, zabávajú sa, brigádujú, športujú a radi trávia spoločné chvíle pri hudbe a speve.

ZO JDS Biskupice bola založená **12. mája 2013**, má stálych 30 členov a jej predsedníčkou je **Marta Igazová**. Tak ako ostatní, radi sa stretávajú na rôznych spoločenských a spoločných akciách, brigádach a športe.

ZO JDS Veľké Chlievany bola založená **7. januára 2014**, má 25

členov a jej predsedom je **Ing. Ivan Guniš**. Sú rozcestovaní, stále niekde blúdia. Majú radi spoločnosť iných, ale nezabúdajú ani svoju obec. Pomáhajú, kde sa dá a tiež sa radi zabávajú a schádzajú vo svojom klube.

ZO JDS Malé Hoste bola založená **5. septembra 2014**, má 30 členov a jej predsedníčkou sa stala **Ing. Anna Maňáková**. Ich činnosť je tiež zameraná na spoločne prežité chvíle, na spoločné akcie: fašiangový detský karneval, driapačky peria, návšteva divadelného predstavenia, kúpanie v termálnom kúpalisku, pečenie štrúdle, spoločné oslavy menín a jubileí.

ZO JDS Zlatníky bola založená **5. januára 2016**, má 33 členov, jej predsedom sa stal **Jaroslav Šimun** a patrí medzi najmladšie organizácie okresu. Aj keď najprv nevedeli, čo budú robiť, našli spoločnú reč - stretli sa pri maľovaní kraslíc, pletení korbáčov, brigádach, pri turistike pešo i na koči, kúpaní, na spoločnom divadelnom predstavení v Nitre a ešte pri ďalších spoločných akciách. Žijú zdravým seniorským životom.

ZO JDS Žitná – Radiša bola založená **4. augusta 2016**, má 31 členov, jej predsedníčkou sa stala p. **Mária Šebeňová**. Ich aktivity sú na začiatku veľmi pestré. Spoločné výlety, opekačka so športovými hrami, rekreácia, účasť na prehliadke ručných prác v Trenčíne, na športových hrách v Dubnici, spoločné posedenia pri speve a tanci. Spoločné akcie si pochvaľujú.

ZO JDS Haláčovce bola založená **8. augusta 2018**, má 31 členov a jej predsedníčkou sa stala p. **Anna Ka-**

salová. Hneď na začiatku našli spoločnú reč v rôznych aktivitách spoločenských aj v športových hrách, brigády a pomoc obci sú pre nich samozrejmosťou.

ZO JDS Pochabany bola založená **20. novembra 2018**, má 32 členov a je najmladšou ZO okresu. Napriek tomu patrí medzi najaktívnejšie. Spoločné brigády na miestnom cintoríne, skrášľovanie obce, pomoc pri natieraní autobusových zastávok v obci, účasť na spoločnej rekreácii - elánu majú seniori na rozdávanie. Napr. pri poriadaní jesenných výstav „Ovocia, zeleniny a kvetov“, na „Dňoch ovocia a medu“, pri „Tvorivých dielňach“, kde každý šikovný človek môže predviesť svoju zručnosť.

Veľkému záujmu už od roku 2002 sa tešia spoločné rekreácie seniorov bánovského okresu vždy v inom regióne nášho krásneho Slovenska.

Čokoľvek robíme v rámci našej OO JDS, robíme radi a najlepšie ako vieme. Každá z našich aktivít nám dáva akúsi radosť zo života, ktorý môže byť aj v seniorskom veku plodný a krásny. Keby sme chceli predstaviť celú bohatú činnosť našich seniorov, bolo by toto rozprávanie oveľa dlhšie. Niektoré ZO majú svoju činnosť zachytenú vo fotoalbumoch alebo v kronike, máme aj kroniku OO JDS.

Na záver chcem poďakovať predsedom aj všetkým funkcionárom i aktívnym členom ZO, lebo len spoločne vytvárame všetku našu činnosť. Bez aktívnych ZO JDS by nebola žiadna okresná organizácia.

► **Jozefa Sokolíková, predsedníčka OO JDS Bánovce nad Bebravou**

Záujem o tanec nepozná roky

V roku 2016 sa konali Celoslovenské športové hry seniorov v Šamoríne. Okrem športového zápolenia a turistiky večerný program bol venovaný kultúre. Predstavili sa na ňom seniори zo Šamorína a okolia. Skupina žien prispela do programu tanečným vystúpením, ktoré sa všetkým prítomným veľmi páčilo. Medzi delegáciami športovcov bola prítomná aj predsedníčka OO JDS z Bardejova a tam skrsla v jej hlave myšlienka osloviť členky zo svojej ZO JDS, či by nemali záujem o tanec. Záujem bol značný a hneď sa prihlásilo okolo dvadsať senioriek, ktoré sa aktívne zapojili do nácviku. P. Petričová oslovila o pomoc učiteľku Bc. Máriu Žemličkovú, a tá bez miľnutia oka s úsmevom súhlasila, aj keď mala v tom čase zdravotné problémy. Nácvik začal v telocvični Seniorcentra a na prvých sa zúčastňovala aj autorka tejto dobrej myšlienky. Tešil ju veľký záujem žien, veď ich chodilo na nácviky viac ako 65. Keďže bol nácvik veľmi aktívny, viaceré zo žien pre problémy s kolenami či bedrovými kĺbmi ďalšie tréningy postupne vzdali. Ostala skupinka 16 senioriek, ktoré to baviť neprestalo, ba práve naopak.

Pred prvým vystúpením vyvstala otázka oblečenia, a tak p. Petričová začala hľadať ochotných sponzorov, aby pomohli. Najviac pomohlo samotné mesto, hlavne oddelenie kultúry MsÚ v Bardejove. V súčasnosti má tanečná skupina niekoľko druhov oblečenia aj obuvi a špecializuje sa hlavne na country tance. Svojím vystúpením spestrili napr. Celoslovenské športové hry v r. 2018 v Bardejove, vystupovali v Gorliciaciach v Poľsku, pre kúpeľných hostí v Piešťanoch a pod. Už majú za sebou vyše 20 verejných vystúpení.

A čo názov súboru? Zrodil sa podľa mena ich choreografky –

Majky. P. Žemličková sa veľmi teší z úspechov, ktoré so svojimi zverenkyňami dosiahla. Technickou vedúcou súboru je p. Eva Jajková. Veľmi radi by sa zúčastnili aj na nejakej súťaži v rámci Slovenska. Preto v čase prvej vlny koronavírusu pravidelne nacvičovali na dvore pred hotelom Bardejov. Lenže prišla druhá vlna a ich snahu o možnú prezentáciu zatiaľ zastavila.

Pevne veríme, že pliaga COVIDU 19, čo nás momentálne nielen na Slovensku morí, pomínie a život sa bude môcť vrátiť do normálnych koľají. No musíme sa o to pričiniť všetci.

► M. P. – MsO JDS Bardejov

O vzniku prehliadky BABIČKA regiónu

Začiatkom roku 2013 vznikla myšlienka spoločnej prehliadky BABIČKA Spiša a Šariša. Zapojili sa do nej členovia JDS z Popradu, Spišskej Novej Vsi, Gelnice a Starej Ľubovne. I. ročník sa konal v októbri 2013 v Poprade pod záštitou MsO JDS Poprad. Prehliadka mala vysokú kultúrnu i spoločenskú odozvu medzi seniormi. Za BABIČKU Spiša a Šariša bola v tom roku vyhlásená Monika Tančáková zo Starej (Zlatá babička) a na treťom mieste – ako bronzová – sa umiestnila Katarína Krivoňáková zo ZO JDS Jakubany z OO JDS Stará Ľubovňa.

II. ročník prebehol 23. októbra r. 2014 v Starej Ľubovni pod záštitou OO JDS St. Ľubovňa, ale už bez seniorov zo Spišskej Novej Vsi. Za „zlatú Babičku“ bola vyhlásená Ružena Zachvejová zo Ždiaru, za striebornú Žofia Molčánová z Kurova a za bronzovú Justína Kollárová z Kolačkova.

Ďalšie ročníky sa konali už pod názvom BABIČKA okresu Stará Ľubovňa (bez účasti zástupcov Spiša a Šariša). Tradíciu tejto zaujímavej aktivity si OO JDS Stará Ľubovňa zachováva však naďalej za

úzkej spolupráce s mestom St. Ľubovňa a za podpory PSK i Ľubovnianskeho združenia miest a obcí Stará Ľubovňa. Je jednou z nosných kult. spoločenských aktivít seniorov.

Žiaľ VIII. ročník sa v r. 2020 neuskutočnil z dôvodu karanténnych opatrení proti šíreniu vírusu Covid 19.

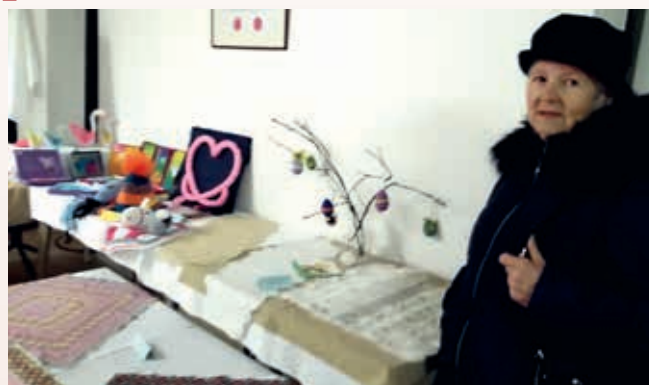
► Ing. Ján Barilla

Vlastná tvorba a Zlaté ruky mailovou korešpondenciou

OO JDS Spišská Nová Ves, laureát Ceny primátora mesta SNV v mesiaci november zrealizovala 11. ročník Umeleckého slova – vlastná tvorba a 6. ročník výstavy Zlaté ruky. Prísne nariadenia vlády počas pandémie COVID 19 inšpirovalo podpredsedníčku OO JDS dať prezentácii prijateľnú formu, aj keď počítačová zručnosť nás, dôchodcov, nie je na úrovni mladej generácie.

Musím zdôrazniť, že sme sa s problémom popasovali so ctou. Predsedovia MsO a ZO JDS pripravili s autormi komorné prezentácie, nafotili ich výtvory a aj vlastnú tvorbu posielali Mgr. Jolane Prochotskej, ktorá tieto prezentácie poslala mailovou poštou všetkým členom predsedníctva OO JDS a predsedovia zase svojim členom. Ako prvá zareagovala na ponuku prezentácie **ZO JDS Mlynky**. Jej predsedníčka Mgr. Eva Odstrčilova s manželom sa predstavili technikou orgiami. Výstavu obohatili aj výšivkami Emília a Marta Šrenkelové i Helena Tomajková. Predsedníčka **MO JDS Spišská Nová Ves** Marta Ivanovová predstavila Annu Kačírovú a jej dekorácie - šité, lepené, háčikom spracované zo stužiek, nití, vlny, práce z papiera aj techniku powertex. Vo vlastnej tvorbe Mgr. Jolanu Prochotskú básňami Priateľ a Výročie, tiež Máriu Pižemovú poviedkou Baníčka nátura. **MsO JDS Krompachy** prostredníctvom Mgr. Jany Kolářovej predstavila Mgr. Annu Pustayovú jej vlastnou

tvorbou pod názvom: Epigramy na ľudovú nôtu, ale aj remeselnou zručnosťou pri renovácii nábytku z minulého storočia. Vo vlastnej tvorbe sa uviedla aj Mária Dubiňáková básňami: Srdce, Dieťa, Cesta aj troma vínšami. Zdena Stettnerová pracuje s hodvábnymi točenými šnúrami aj bavlnenými tkanými. Technikou viazania uzlov, makrame, vytvára zaujímavé náhrdelníky a iné ozdobné doplnky pre ženy. Jozef Maňovský sa predstavil maľbou s akrylovými farbami na plátne. Pridávala sa **ZO JDS Kolinovce** prostredníctvom predsedníčky Ruženy Solákovskej a kolektívu s renováciou starých vecí a úpravou vianočných ikebán. **ZO JDS Nálepkovo** predseda Dušan Slivka zapojil do prezentácie „dielňou úžitkového umenia“, v ktorej vznikli suveníry z dreva, ale aj batikovaný textil. **ZO JDS Harichovce** prostredníctvom predsedníčky Mgr. Jozefíny Staroňovej predstavila Milana Laška a jeho výrobky z dreva. **ZO JDS Markušovce** prostredníctvom predsedníčky Márie Kalafútovej prezentovala vlastnú literárnu tvorbu s názvom Nové topánky, ale aj vyšívané obrázky Márie Cvenegrošovej.

Prišli aj pozitívne ohlasy od členiek predsedníctva Dany Rosovej: „Som veľmi rada, že aspoň e-mailly nahrádzajú naše stretnutia, blahoželám k zaujímavému nápadu“, od Zuzany Barilovej: „Ďakujem za sprestenie, práce sú pekné“ aj od predsedu Ing. Š. Handžáka: „Som veľmi rád, že Ťa táto aktivita „Zlaté ruky“ napadla. Na zasadnutí v Košiciach odporučím aj ostatným prededom“. Predsedníčka **ZO JDS Odorín** Jana Farkašovská: „Veľmi ma to potešilo, je to krásne, rozposlala som členkám“, ale aktívne sa nezapojili do korešpondencie. Uvedomujem si, že niektoré ZO JDS sa nedokázali touto formou prezentovať. Korešpondencia prebiehala od 12.- 23.11. 2020 a zúčastnené ZO JDS obdržali Ďakovné listy za Zlaté ruky. Autorom vlastnej tvorby pripravila Účastnícke listy Mgr. R. Wencelová.

Život členstva JDS v našom okrese tento „tvorivý vetrik“ zohrial na duši, potešil cez pohľad mysle aj oči a verím, že sa stal aj inšpirujúcim zdrojom pre iných.

► Mgr. Jolana Prochotská

Jedenásteho jedenásty si jedenásti uctili veteránov

Zvony a divé maky ako symboly úcty a spomínania

Presne o 11. hodine a 11. minúte sa vždy 11. novembra zvyknú rozozvučať oceľové srdcia zvonov na celom svete, aby si uctili pamiatku vojnových veteránov. Práve v tom čase a v tom dni v r. 1918 zaznela posledná salva pri podpisovaní prímeria v Compiègne vo Francúzsku - ním sa skončila prvá svetová vojna. Straty na ľudských životoch, vyžiadané „Veľkou vojnou“, nemali obdobu v ľudských dejinách. Zo 65 mil. vojakov, mobilizovaných všetkými bojujúcimi štátmi, bolo 8 mil. zabitých a ďalších 21 mil. zranených alebo doživotne zmrzačených.

Hrôzy a útrapy z vojny zostali tak hlboko vryté do vedomia jej účastníkov, že bezprostredne na to, ako vojna skončila, bol 11. november vyhlásený za Deň vojnových veteránov. „Červený mak“ bol prijatý ako symbol úcty vojnovým obetiam už v r. 1920. Objavil sa v básni „Na flámskych poliach“ od kanadského lekára Johna McCrea, ktorý počas vojny pôsobil ako vojenský chirurg. Hoci bol vojenským chirurgom, nedokázal sa prizerat' na útrapy prežívané vojakmi. Najväčšou ranou pre neho bola smrť priateľa – poručíka, ktorý zahynul v dôsledku výbuchu granátu. Podľa výpovedí niektorých svedkov v ten deň vial jemný vietor a červené maky sa akoby vlnili medzi hroby. John McCrea dal svoje pocity na papier, a tak vznikla spomínaná báseň.

Na pamäť padlých sa každý rok rozozvučí nad mestom Rovereto v Taliansku „Zvon mieru“, zhotovený z iniciatívy miestneho farára Dona Rosaro zo zbraní a munície, čo zostali na bojisku v okolitých horách. Pravdepodobne je to najväčší funkčný zvon na svete. Od r. 1965 sa nachádza na návrší nad

mestom. Je zavesený na oceľovej konštrukcii a okolo nej stojí 114 stožiarov s vlajkami štátov, ktoré prispeli na výrobu tohto zvona. Symbolika červeného maku ako spomienka na vojnové hrôzy je zaužívaná vo väčšine demokratických krajín zasiahnutých svetovými vojnami. Táto tradícia si našla dôstojné miesto aj na Slovensku.

V okrese meste Veľký Kr-tíš si Deň veteránov už niekoľko rokov uctievať vďaka iniciatíve predsedníčky OO JDS Mgr. Márie Hroncovej. Nevynechali sme ani tento mimoriadny „koronový“ rok a na malú chvíľu sme sa stretli pri pamätníku vo V. Krtíši neďaleko pošty. Je na ňom šesť pamätných tabúľ k rôznym významným míľnikom v našej spoločnosti. Prípomenuli sme si obeť vojny bez rozdielu národností a náboženstva padlých, a teda aj 144 000 vojakov Červenej armády, 55 000 príslušníkov rumunskej armády. Poklonili sme sa pamiatke obetí českých, francúzskych, juhoslovanských, bulharských vojakov aj z ďalších

zemí, ktorí bojovali v SNP alebo sa podieľali na oslobodení našej vlasti. Spomenuli sme aj obeť vojenských konfliktov v Púštnej vojne v Kuvajte, Afganistane, Iraku, Palestíne, Sýrii, na Ukrajne, v afrických štátoch a bývalej Juhoslávii.

S úctou sme spomínali na padlých vojakov, ktorí zahynuli na území nášho mesta - menovaných aj nemenovaných: vojakov Červenej armády – účastníkov SNP, na nemeckého vojaka, pochovaného na veľkokrtíšskom cintoríne; na Štefana Tučeka, ktorý zahynul vo Veľkej vlasteneckej vojne pri Kyjeve, ale aj na profesionálneho vojaka npor. Petra Dingu in memoriam, ktorý zahynul 8. 6. 2004 v Iraku.

K tichej spomienkovej slávnosti sme sa symbolicky a bez toho, aby sme sa tak boli dohodli, zišli jedenásti. Položili sme kyticu červených kvetov a zapálili kahance. V nich dlho do večera blikali pri päte pamätníka plamienky sviečok - naše poslanstvo, že nezabúdame a zabudnúť ani nesmieme!

► Text: R. Hornáčková

Zvolenčania nezabúdajú na Ing. Štefana Višňovského, hrdinu SNP

Náš Klub dôchodcov č. 6 vo Zvolene na sídlisku Zlatý Potok úzko spolupracuje so ZO Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov - sme jej členmi. Spoločne sa zúčastňujeme návštev pamätných miest bojov na Slovensku aj v zahraničí.

SNP bola nepochybne protifašistická a demokratická revolúcia, ktorej sa zúčastnilo nielen veľké množstvo Slovákov, ale aj príslušníkov ďalších 35 národov a národností. Tak sa aj zapísalo do našich dejín, napriek všetkým rozporným hodnoteniam v minulosti i v súčasnosti.

Od skončenia prvej svetovej vojny, alebo ako sa jej dnes hovorí „Veľkej vojny“ uplynulo už viac ako sto rokov, čo sme si pred časom opäť pripomenuli. Len dvadsať rokov po jej skončení sa objavila v Európe ešte hroznejšia vojna a stala sa veľkou krízou 20. storočia, ale aj ľudských dejín. Zahynulo v nej 55 miliónov obetí po celom svete. Toho roku sme oslávili od jej skončenia 75 rokov, ale pripomenuli sme si aj 76. výročie Slovenského národného povstania.

Bolo by tragédiou, keby národ zabudol na to, čo sa stalo v rokoch vojny a za Povstania. Spomínáme z úcty k obetiam, faktom, dejinám.

Vo Zvolene si pripomíname jednu z obetí vojny, Ing. Štefana Višňovského. Narodil sa 10. decembra 1901 v Banskej Štiavnici. Vyštudoval ČVUT v Prahe, bol strojní inžinier, elektrotechnik. Pracoval ako technický úradník štátnych železníc vo Zvolene. Zaoberal sa elektrifikáciou slovenských železníc a vypracoval návrh na jej realizáciu. Zapojil sa do príprav SNP v okolí Zvolena, bol členom Slovenskej národnej rady a prvým poverenikom dopravy a verejných prác. Pre pomoc SNP bol zatknutý príslušníkmi Pohotovostných oddielov Hlinkovej gardy a po

ich najkrutejšom mučení aj Einsatzkommandom 14, vo veku 35 rokov, popravený v Kováčovej, v lesíku Boriny. Takto tu zahynulo 105 ľudí, pochovaných do 8 masových hrobov.

Pamätník Š. Višňovského stojí pred železničnou stanicou vo Zvolene a je po ňom pomenovaný aj okolitý park. História SNP tu pripomína aj replika pancierového vlaku.

Väčšina našich členov dôchodcov pracovala v Železničiach SR, preto sme si vzali pamätník Ing. Višňovskému pod svoju starostlivosť. Pri výročí jeho narodenia sme položili k pamätníku venček a zapálili sviečky, oboznámili sme sa s jeho životopisom.

Pietna spomienka v Kováčovej na 105 obetí fašistickej zločiny sa koná každý rok v máji aj za veľkej účasti zástupcov mladej generácie zo škôl zo Zvolena a Kováčovej, ale prichádzajú sem aj potomkovia, ktorých rodičia tu boli zavraždení.

► **Viera Nociarová, predsedníčka ZO SZPB Zvolen - Zlatý Potok**

S vlčímí makmi nad Bratislavou

Aj tento rok sme dodržali tradíciu a 11. 11. o 11:11., kedy bol v roku 1918 podpísaný mier, a uctili sme si pamiatku padlých v 1. svetovej vojne pri pomníku na Murmanskej výšine. Vytvorili sme dve skupinky a pred národnou kultúrnou pamiatkou sme sa odfotili, ako to robíme už od roku 2014. Zmena bola, že s rúškami. Okrem symbolu - vlčích makov a fotografie deda Jána - obete tejto vojny, pomník už zdobí veniec od amerického ľudu. Spomenuli sme si i na Alojza Rigele, bratislavského sochára, ktorý pomník vyrobil na základe návrhu architektov Franza Wimmera a Andreja Szonyiho.

Pomník – žulovú kocku, strážia štyri levy a je recyklovaný z podstavca zničenej sochy Márie Terézie, ktorá stála na nábřeží Dunaja - dnešnom

Námestí Eudovíta Štúra. Pokračovali sme Horským parkom okolo Horárne a ikonické krčmy Funus, zastavili sme pri Lurdskej jaskyni a na záver sme si užili prechádzku Hlbokou ces-

tu. Prijemný pobyt v prírode nás nabíbil pozitívnu energiou.

► **Anna Holubanská, Klub Poistováci a sympatizanti a 4. ZO JDS Bratislava-Staré Mesto**

Mali sme zopár pekných akcií

Členovia ZO JDS Šaštín – Stráže sa veľmi potešili priaznivejšej situácii koncom jari a už v máji – ako každý rok podnikli výlet na bicykloch k Panne Márii a do rekreačnej oblasti Tomky. Len sme boli pekne vyzbrojení rúškami a dezinfekciou. Na našej nálade to vôbec neubralo a strávili sme spolu krásne chvíle v prírode. O milé zážitky nebola núdza, tiež boli malé nehody, ale to patrí k výletu.

V čase 29.6. - 4.7.2020 sa naši členovia ZO JDS zúčastnili pobytu vo Vysokých Tatrách v hoteli Sasanka - v Tatranskej Lomnici priamo pod Lomnickým štítom. Všetci boli veľmi spokojní, chválili si pobyt, poča-

sie, príjemný personál, super vzduch, krásne vychádzky, vynikajúcu stravu a úžasný oddych. Každý si plánoval program podľa svojej vôle: niekto išiel do Popradu, niekto do Košíc, niekto do múzea, väčšina na túru, ale aj na chodník korunami stromov, niekto do jaskyne a niekto na horskú dráhu. Dovoľte mi poďakovať našej predsedníčke KO JDS p. Fabianovej a predsedníčke OO JDS p. Jamriškovej, že sa mohli naši členovia zúčastniť takého super pobytu. Podareným bolo náhodné stretnutie „našich dievčat“ s primátorom mesta Šaštín-Stráže Mgr. Jaroslavom Suchánkom, ktorý v Tatrách tiež krátky čas oddychoval.

Iné podujatie podnietila výzva, ktorú uverejnila kultúrna komisia pri našom meste v spolupráci z CVC Beťarik. Samozrejme, že sme ju prijali, pretože i v našich seniorských radoch sa nachádzajú a rozvíjajú svoj talent umelci. Sú to Edita Vetešková, Ing. Ladislav Marafko, Oto Ožvoldík, Dušan Waldecker . Keď prišlo úžasné a nádherné popoludnie 1. augusta 2020, konala sa v areáli kempu Gazárka výstava. Naša ZO JDS bola zastúpená dvomi umelcami: Editou Veteškovou a Ing. Ladislavom Marafkom. Ich diela sú nám dobre známe, pretože tvoria aj výzdobu nášho klubu JDS. Potešil nás pohľad aj na množstvo iných vystavovaných výtvarných diel.

V mesiaci august sa naše členky spolu s členkami ZO JDS Kúty zúčastnili kúpeľnej liečby v Tatranskej Kotline vo Vysokých Tatrách. V tomto roku sa na kúpeľnej liečbe v rôznych sanatóriách len z našej JDS zúčastnilo vyše 20 členov. Mohli si oddýchnuť, načerpať nové sily a hlavne prísť na mnohé krásne miesta Slovenska.

„Táborák sa vydaril - ďakujem - super akcia, len tak ďalej, sme radi, že vás máme, aspoň niekto sa venuje nám dôchodcom“ - takéto a tiež iné

pochvalné slová boli našou odmenou dňa 4.9.2020 na táboráku na Gazárke. Panovala dobrá nálada, všetci sme boli na správnej vlne! Ved' sme sa mohli konečne sa stretnúť, porozprávať sa, zaspievať si a tiež zatancovať. Teší nás, že medzi nás prišli naši hostia, a to poslanci mesta Šaštín-Stráže, naši kamaráti zo ZO JDS Borský Mikuláš a veľkú zásluhu na dobrej nálade mal náš spevácky súbor SENIOR so svojím programom. Výbor ZO JDS rád uvítal ochotu sponzora - Urbárskeho združenia Šaštín – za prípravu a dovoz dreva. Za vznik veselého videa radi ďakujeme nášmu kamarátovi kameramanovi Jozefovi Veteškovi. Všetky hygienické predpisy boli dodržané: dezinfekcia rúk, "štamprla" dobrej slivovičky a tiež každý obdržal rúško na tvár. V mesiaci september 2020 sa stihla konať v našom okrese Senica prehliadka speváckych sú-

borov seniorov, na ktorej nemohol chýbať náš súbor SENIOR. Vedúcou súboru je Anka Bakičová, harmonikármi Paľko Rafaseder a Ing. Ladislav Marafko, Jozef Tokár – udáva rytmus ozembuchom a speváčkmi sú: Oto Ožvoldík, Gitka Gazárková, Vierka Rundová, Emília Rafasederová a Marta Reháková. Všetci sa

postarali o dôstojnú reprezentáciu našej ZO. Nastúpil október a s ním prísnejšia karanténa. Dodržiavame ju, ved' nám záleží na našom zdraví aj živote. Ale veru netrpezlivo čakáme na lepšie obdobie, keď budeme môcť opäť oživiť našu činnosť v ZO.

► **Mária Vizváryová**
predsedníčka ZO JDS Šaštín - Stráže

30. výročie založenia JDS významná udalosť v roku 2020

Rok 2020 – mali sme o ňom, ako o jubilejnom roku našej JDS veľkolepé predstavy. Avšak okolnosti nebezpečnej epidémie a následne aj pandémie vírusu pretvorili nielen naše plány a predstavy v OO JDS Ružomberok, ale dotýkajú sa aj mnohých oblastí občianskeho života. A nie je ľahké ich riešiť. Naše občianske združenie má aj svoj vnútorný život v krajských i okresných organizáciách, ale hlavne v ZO JDS. Ved' na Slovensku máme organizované už viac ako stotisícové členstvo. **KO JDS Žilina počíta cca 15 000 členov a v našej OO JDS Ružomberok máme v 21 ZO 1578 členov a členiek.** Z plánov činnosti sa darí plniť len niektoré body, mnohé plánované podujatia sa zrušili alebo sa presúvajú. 30 rokov v živote človeka sa považuje už za dôležité životné jubileum. V živote organizácie 30-ročné obdobie znamená čas tvorby príslušných hodnôt pre jej členov, avšak aj pre celkový život organizácie a jej pôsobenia v spoločnosti.

Naše začiatky boli ťažké, ved' sa začínalo doslova „na zelenej lúke, bez finančných prostriedkov, bez funkcionárskych kádrov, bez skúseností a pomoci. Ale postupne sa utvárali organizačné štruktúry JDS po celom Slovensku.

V našom okrese bola ZO JDS Ružomberok založená hneď v prvom období a okresná organizácia 16. mája 1996. Najväčšou ZO v rámci okresu je stále ZO JDS Ružomberok, lebo zastrešuje aj prímestské časti: Biely Potok, Černovú, Hrboltovú, Rybárpole. Zatiaľ nie sú založené ZO JDS v Likavke, Ludrovej, Martinčeku a stagnuje činnosť seniorov v Potoku. Celá naša činnosť je v tomto karanténnom období utlmená, čo nás veľmi mrzí. Netrpezlivo čakáme aj na zasadnutie Republikovej rady, kde sa uskutoční voľba nového predsedu JDS na Slovensku.

Činnosť našej organizácie bola po všetky uplynulé roky veľmi pestrá, slúžiaca slovenským dôchodcom. Hoci, nie je ešte všetko tak,

ako si to predstavujeme, chýbajú hlavne financie. Pomoc dostávame od mesta Ružomberok a okolitých obcí spravidla formou dotácií na jednotlivé podujatia, oslovujeme aj sponzorov, veľakrát si dokážeme pomôcť aj sami. Máme kolektív obetavých členov a funkcionárov, a s ich pomocou pri tomto okrúhlym výročí (ktoré si isto, aj keď neskôr pripomenieme) bude môcť vedenie JDS určite konštatovať, že očakávania, ktoré vkladali do Jednoty jej zakladajúci členovia, sa budú naďalej naplňovať v prospech slovenských dôchodcov.

Na Slovensku sa hovorí, že po búrke zasvieti slnko. Veríme, že sa toho dočkáme i v nadväznosti na súčasný karanténny stav. Budeme sa vracieť k nášmu pravidelnému dôchodcovskému životu aj v činnosti našich ZO JDS. Priateľia, prajme si optimizmus, výdrž a zdravie na toto neľahké obdobie!

► **Ing. Straka Peter**
predseda OO JDS Ružomberok

Rozhlasové Vianoce pre seniorov v Chynoranoch

„Vážení členovia a členky JDS! Vypočujte si reláciu, ktorú pre vás pripravili členovia a členky výboru JDS v Chynoranoch. Blížia sa najkrajšie sviatky roka – Vianoce. Sviatky pokoja, lásky, porozumenia, modlitby a príchodu Božieho syna. Žiaľ, epidémia Covid-19 prekazila naše pravidelné slávnostné stretnutie pri vianočnom stromčeku. Preto sa k vám prihovárame cestou miestneho rozhlasu. Pripomenieme si aspoň hrst' spomienok na adventné a vianočné zvyky našich rodičov a prarodičov“ – týmito slovami sa prihovoria členovia výboru JDS, nielen seniorom, ale všetkým občanom Chynorian.

Do svojej predvianočnej rozhlasovej relácie zaradili rozprávanie o miestnych zvykoch v advente aj počas Vianoc, o histórii vianočného

stromčeka aj o jedlách počas Štedrého večera, ktoré zostavila a prečítala Mária Bezáková. Ozvú sa aj malí koledníci – Betlehemci a v podaní speváckej skupiny pri ZO JDS za sprievodu harmonikára Ing. Antona Magdolena, predsedu miestnej ZO JDS, zaznie vianočná pieseň „V jas-

ličkách dieťaťko“. K záverečnému vinšiu bude patriť v podaní Márie Kovalíkovej báseň „Prošba“.

Členovia výboru JDS potom poroznášajú po Chynoranoch vianočné pozdravy a balíčky pre miestne seniorky a seniorov – členov JDS.

► **Mária Bezáková**

PROSBA

Svätovečer vzlietol na strechy biele,
svätá noc tíško sa na zem stielie.

Svätá noc tíško si na zem sadá -
do chalúp, do srdc cestičku hľadá.

Cestičku hľadá pre Božie dieťa
O chvíľu z neba anjeli zletia.

Anjeli zletia s Ježiškom spolu,
prijmite že ho s vrúcnosťou k stolu.

Prijmite že ho s láskou, vrele,
aby nám chránil Slovensko celé!

UPOZORNENIE

Ústredie Jednoty dôchodcov na Slovensku, OZ, si Vás dovoľuje upozorniť, že zo spoločenských, kultúrnych, športových a turistických akcií organizovaných ZO, MsO, OO, KO aj ústredím JDS sú vyhotovované zvukové a obrazové záznamy i fotografie, ktoré sa následne využívajú na spravodajské a propagačné účely o aktivitách JDS na jej jednotlivých stupňoch i na verejnosti.

Účasťou na týchto podujatiach udeľuje fyzická osoba súhlas s vyhotovovaním fotografií a iného

audiovizuálneho materiálu a s jeho zverejnením na adrese webového sídla, oficiálnych stránok sociálnych sietí organizácií JDS a v periodiku Tretí vek výlučne za účelom prezentácie alebo poskytnutia informácií o podujatiach, v súlade s § 12 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka i v znení čl.13 Nariadenia Európskeho parlamentu a rady EÚ o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46 ES neskorších predpisov.

Krížovka z denníka Pravda

Rabindranáth Thákur: Lahké... (pokračovanie v tajníčke)

Pomôcky: DONARIT, PIKEL, ODP	prever	2	skr. štátu Utah	nekovový prvok zo skupiny halogénov	staro- grécky bájkár	rastlinný alkoholický cukor	Autor: J. M.	podoprel	mecha- nický výcvik	porážka súpera v šachu	značka pre yard	1	Eduard (dom.)
tajne chystám (kniž.)							odplaví (zried.)						
mono- sacharid (chem.)							pradedo angl. polná miera						
skr. Olym- pijských hier			trhavina počítač (zastar.)								značka pre bušel rutina, šablóna		
ponáraj				čakan (horol.) malý ráf						malý hlo- davec chradne (bás.)			
predná časť ľudskej hlavy					telefón, skr. obor z Kréty				Martin (dom.) veľmi krátke vlny				
sval umož- ňujúci otá- čavé po- hyby								vejú (kniž.) hudobná skladba					cisternová loď
otrhal, oškľbal							zápis postupu filmovania stretne sa						
natieral vápnom						začína vrieť úzkonosé opice							
rozum			kolmý žľab v skalách kratšia klobása						keltský ná- zov Írska grécke písmeno				
prijímaš potravu					záhradník ohlasovať					skr. auto- motoklubu natiahne			
Pomôcky: ERIN, KETÓZA, KETÓN	spoluvorca	citovoslove pohľadania 3			organická zlúčenina Irena (dom.)						značka neónu lepková tekutina		
zacelila sa										Asýrčan predložka so 6. pádom			
robotníčka v pekárni								skr. pod- plukovníka Hospodár- ske noviny					EČV Malaciek
rumunský							posúvam niečo sypké zamýšľalo						
odlučujú (zried.)						hniezdo (básn.) uložiť ako povinnosť							
odpiť (expr.)					oxid uránatý opila								
skr. štátu Arkansas					sústava vod. diel počarenie pohľadom								
skr. umeleckej agentúry			páva skr. oktylde- cyftalátu										
utvárala													
odčlenil													
vízgalo (expr.)													

Denník Pravda a prílohy, ktoré poradia i zabavia

Tajníčka: ...je byť uprimný, keď nehovoríme celú pravdu.

*Tisíce drobných hviezdíčiek žiari na konári,
do uzla vianočných pesničiek
vplieta sa tisíc prianí.*

*Dajme si pod stromček úsmev,
čo slzy stiera a rany hojí,
kus dobrej vôle, súcitu - ved' to všetko
tak málo stojí!*

Alena Kováčová

Pokojné Vianoce, priatelia!

Ústredie JDS a redakcia

